

Seyid Əzim Şirvaninin 190 illiyinin qeyd edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

2025-ci ildə Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, qüdrətli şair və böyük maarif xadimi Seyid Əzim Şirvaninin anadan olmasının 190 ili tamam olur.

Seyid Əzim Şirvani yaradıcılığı boyu həm Şərq poeziyasının çoxsəhifəli ənənələrini yüksək sənətkarlıqla davam etdirmiş, həm də mühüm ictimai-siyasi dəyişikliklərin baş verdiyi bir şəraitdə Azərbaycan ədəbiyyatının yeni maarifçilik ideyaları ilə zənginləşməsində əhəmiyyətli rol oynamışdır. Dəyərli poetik nümunələrdən ibarət parlaq lirikasında mənəvi gözəlliyi tərənnüm edən şair, eyni zamanda, realist satiralarında dövrün aktual məsələlərinə kəskin münasibət bildirmiş, didaktik əsərlərində humanist ideyaların təbliğinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Seyid Əzim Şirvani cəmiyyətin sosial-mədəni tərəqqisi uğrunda qabaqcıl ziyalıların apardığı mübarizənin daim ön sıralarında dayanmışdır. Onun xalqa xidmət naminə öz maarifçi düşüncələrini gerçəkləşdirmək arzusu ilə ana dilində açdığı yeni üsullu məktəb Azərbaycan təhsili tarixində dərin iz qoymuşdur.

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, böyük söz ustası Seyid Əzim Şirvaninin 190 illiyinin qeyd olunmasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası ilə birlikdə böyük Azərbaycan şairi Seyid Əzim Şirvaninin 190 illiyinə dair tədbirlər planı hazırlayıb həyata keçirsin.
2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 4 aprel 2025-ci il

ADA Universitetində Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forum keçirilib

Aprelin 9-da ADA Universitetində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin iştirakı ilə "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forum keçirilib.

Forumu açan ADA Universitetinin rektoru Hafiz Paşayev Prezident İlham Əliyevi və konfrans iştirakçılarını ADA Universitetində qəbul etməkdən məmnunluq duyduğunu deyib. Beynəlxalq siyasətin müzakirəsinə həsr olunan bu tədbirin yeddinci dəfə keçirildiyini qeyd edərək, bu konfransların hər birinə verdiyi dəstəyə, iştirakına görə Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlığını bildirib.

"Ötən illərdə altmış ölkədən iki yüzdən artıq ekspert və alim Bakıda və azad edilmiş Qarabağın dörd şəhərində keçirilmiş bu müzakirələrdə iştirak etmiş, sonradan regional və global məsələlərlə bağlı bir çox məqalələr dərc etmişdir. Bu il ADA Universitetinin beynəlxalq konfransına rekord sayda - 80 əcnəbi iştirakçı qatılıb. İştirakçıların 50 faizindən çoxu konfransımızda ilk dəfədir ki iştirak edir, - deyir Hafiz Paşayev qeyd edib.

Konfransın mövzusunun global gündəmin cari vəziyyətinə uyğun olduğunu vurğulayan rektor dünyanın tektonik dəyişikliklərə, regional və global münaqişələrə, siyasi səhnlərin radikallaşdırılmasına, millətçiliyin baş qaldırmasına və çoxtərəfliyə edilən hücumlara, bey-

nəlxalq hüququn zəifləməsinə, güc, qüvvə və zorakılığın dominantlığına məruz qaldığını bildirib.

Qeyd olunub ki, bu gün dünyanın qarşısında duran əsas problemlər iqlim dəyişikliyi, miqrasiya, proteksionizm və ticarət müharibələridir. Bu çətinliklər fonunda suallar ortaya çıxır. Yeni dünya düzəni necə formalaşacaq və Azərbaycan bu proseslərdə hansı rol oynayacaq?

Prezident İlham Əliyev çıxışında ADA Universitetinə, onun rəhbərliyinə və rektoruna, professor Hafiz Paşayevə belə bir prosesin başladılması təşəbbüsünü irəli sürdüyünə görə minnətdarlığını bildirib.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın tarixi ərazilərinin azad edilməsindən sonra beynəlxalq ekspertlərin həmin ərazilərə müntəzəm səfərləri zamanı ölkəmizin tarixi haqqında daha dolğun məlumat əldə etdiklərini qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərinin 30 ildən artıq bir müddətdə erməni separatizminin mərkəzi olduğunu, burada başlayan separatçı hərəkatın Ermənistan tərəfindən dəstəklənməsi və maliyyələşdirilməsinin həyata keçirildiyini diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, Sovet dövründə, 1923-cü ildə Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin yaradılması ilə təcavüzkar separatizmin əsasları qoyuldu. Bu qərar, sonradan zamanla təhlükəli bir münaqişəyə səbəb oldu. Azərbaycan, bir il yarım əvvəl,

24 saat davam edən hərbi əməliyyatla bu münaqişəyə son qoydu.

Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, bugünkü Azərbaycanın reallığı, xüsusilə ermənilər tərəfindən işğal edilən və dağıdılmış rayonlarda açıq şəkildə görünür. Bu vəziyyət müzakirələr və ekspert mübadilələri ilə daha yaxşı başa düşülür və dünya ilə əlaqədar fərqli baxışların mübadiləsi üçün fürsət yaradır.

Prezident İlham Əliyev forumda iştirakçıların suallarını cavablandıraraq mühüm məsələlərə toxunub.

Forumda iştirak edən müxtəlif sahələrdən olan ekspertlər və nümayəndələr Azərbaycanın daxili və xarici siyasətinə dair aktual suallar ünvanlayıblar.

Dövlətimizin başçısı sualları cavablandırarkən, Azərbaycanın regional və beynəlxalq münasibətlərdəki mövqeyini, ölkə daxilindəki islahatları, eləcə də Qarabağ məsələsi ilə bağlı son inkişafı geniş şəkildə şərh edib.

Çoxsaylı suallar iqlim dəyişikliyi, miqrasiya məsələləri, global iqtisadi məsələlər, o cümlədən proteksionizm və ticarət müharibələrinin təsirləri, Qarabağ münaqişəsi və Azərbaycanın suverenliyi məsələlərinə yönəldilib, regiondakı təhlükəsizlik vəziyyəti, işğal edilmiş rayonların bərpası, sülh proseslərinin gələcəyi kimi məsələlər geniş müzakirə olunub.

Prezident İlham Əliyev suallara cavab verərək Azərbaycanın mövqeyini aydın şəkildə

ortaya qoyub, iqlim dəyişikliyinə Azərbaycan və ümumilikdə region üçün ciddi çağırış olduğunu vurğulayıb. Miqrasiya problemlərinin, xüsusilə, münaqişə zonalarında insanların hüquqlarının qorunmasının vacibliyini qeyd edib. Ölkəmizin global ticarət münasibətlərindəki mövqeyinin sabit olduğunu, Qarabağın bərpası və regionun yenidən qurulması ilə bağlı bundan sonra da lazımı tədbirlərin görülməyini vurğulayıb.

Dövlətimizin başçısı sülh prosesinin gələcəyi ilə bağlı suala cavabında Azərbaycanın sülhə və sabitliyə hər zaman sadıq olduğunu qeyd edib. Eyni zamanda, Azərbaycanın öz suveren hüquqlarını qorumağa davam edəcəyini və heç bir təzyiqlə boyun əyməyəcəyini bildirib.

Prezident İlham Əliyev suallara cavabında Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlərdəki mövqeyinə də toxunub. Ölkəmizin müstəqil və balanslı xarici siyasət yürüdərək, müxtəlif global məsələlərə öz töhfəsini verməyə davam edəcəyini bildirib. Prezident, xüsusilə, Azərbaycanın enerji sahəsindəki roluna və bunun beynəlxalq təhlükəsizliklə əlaqəsinə toxunub.

Sonda, dövlətimizin başçısı iştirakçılara təşəkkür edib, Azərbaycanın sürətli inkişafını və davamlı transformasiyasını qeyd edib. Azərbaycanın bütün müttəfiqləri ilə əlaqələrini daha da möhkəmləndirdiyini bildirib.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kollektivi ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib

Hörmətli cənab Prezident!

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında 2025-ci il 18 mart tarixli Sərəncamınız ölkəmizdə elmin inkişafına, həyatını elmi fəaliyyətə həsr etmiş alimlərin xidmətlərinə dövlət səviyyəsində verilmiş ən yüksək qiymətli əməli ifadəsidir.

Mühüm tarixi əhəmiyyətə malik olan bu Sərəncam Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına, onun kollektivinə böyük ehtiramınızı yüksək səviyyədə ifadə edir. Milli Elmlər Akademiyasının 80 illik yubileyinin keçirilməsi Azərbaycan elminin müstəqil dövlətimiz qarşısında hesabata olacaqdır.

Səksən il ərzində Akademiyanın yubileyi cəmi üç dəfə qeyd edilmişdir. İlk dəfə 1975-ci ildə Sovet Azərbaycanının rəhbəri Heydər Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə Elmlər Akademiyasının 30 illik yubileyi Respublika Sarayında keçirilmiş və Akademiyaya "Xalqlar dostluğu" ordeni ilə təltif olunmuşdur. Bundan sonrakı tarixi mərhələdə Zati-aliniz müvafiq sərəncamları və iştirakı ilə 2005-ci ildə Milli Elmlər Akademiyasının 60 illik və 2015-ci ildə isə 70 illik yubileyləri dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir.

Milli Elmlər Akademiyasının yubileylərinin dövlət səviyyəsində keçirilməsi Akademiyanın və alimlərimizin fəaliyyətinə verilən yüksək qiymətlə bərabər, həm də Azərbaycan elminin daha da inkişafına xidmət etmişdir.

Zati-aliniz Akademiyanın 80 illik yubileyi haqqında imzaladığınız Sərəncamdan irəli gələn tədbirlər də Azərbaycan elminin yeni tarixi dövrdə müstəqil dövlətimizin inkişaf strategiyasına və milli prioritetlərinə, habelə bəşəri elmi ideallara daha yüksək səviyyədə xidmət etməsinə meydan açacaqdır.

Möhtərəm cənab Prezident, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kollektivi ölkəmizin dövlət ali elmi təşkilatı olan Akademiyanın fəaliyyətinə və inkişafına göstərdiyiniz böyük diqqətə və qayğıya görə Sizə dərin minnətdarlığınızı bildirir.

Alimlərimiz bütövlükdə Azərbaycan elminin, o cümlədən Milli Elmlər Akademiyasının qorunub saxlanması, inkişaf etdirilməsi üçün xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevə və Azərbaycan Respublikasının Prezidenti kimi Zati-alinizə borclu və minnətdardır.

Azərbaycan xalqı üçün çox əlamətdar olan 2025-ci ilin axır çərçəbəsi günü imzaladığınız tarixi Sərəncam Azərbaycan alimlərinə, Milli Elmlər Akademiyasının kollektivinə qeyri-adi və təkrarsız bayram sevinci bəxş etmişdir.

Fürsətdən istifadə edərək, Milli Elmlər Akademiyasının kollektivi adından Sizi Novruz və Ramazan bayramları münasibətilə ürəkdən təbrik edir, Sizə və ailənizə daha böyük uğurlar və möhkəm cansağlığı arzulayırıq.

Möhtərəm cənab Prezident, Sizi əmin edirik ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kollektivi həmişəki kimi bundan sonra da Sizin ətrafınızda sıx birləşərək ölkəmizdə və dünya miqyasında həyata keçirdiyiniz məqsədyönlü və uğurlu siyasəti ürəkdən dəstəkləyəcəkdir.

Dərin hörmətlə,

**Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının kollektivi
Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri
President.az**

"Heydər Əliyev: Şəxsiyyətin miqyası və missiyası"

AMEA-da fundamental kollektiv monoqrafiyanın təqdimatı

Akademiyanın Rəyasət Heyətinin binasında AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin ideya müəllifi olduğu "Heydər Əliyev: Şəxsiyyətin miqyası və missiyası" adlı fundamental kollektiv monoqrafiyanın təqdimat mərasimi keçirilib.

Tədbirdə AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın Rəyasət Heyətinin üzvləri, AMEA-nın müşavirləri, AMEA-nın Rəyasət Heyəti aparatının məsul əməkdaşları və kollektiv monoqrafiyanın müəllifləri iştirak ediblər.

Təqdimat mərasimində çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri, dünya siyasətinin əsas simalarından biri olmuş görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin zəngin həyatı və fəaliyyətinin daim elm xadimlərinin tədqiqat mövzusu olduğunu söyləyib. Qeyd edib ki, XX əsrin ikinci yarısından sonrakı Azərbaycanın və SSRİ-nin siyasi-tarixi proseslərini Heydər Əliyev faktorundan bəhs etmədən obyektiv və tam halda izah və əhatə etmək mümkün deyildir.

Dahi liderin həyatı, mübarizəsi və ideallarının həm mənsub olduğu xalqın və ölkənin tarixində, həm də geniş mənada dünyanın siyasi-tarixi gedişində mühüm yer tutduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli hələ sovet hakimiyyəti illərindən başlayaraq Ulu Öndərə həsr edilmiş əsərlərin, şeirlərin yazıldığını, görkəmli dövlət xadiminin "Literaturnaya qazeta"ya verdiyi "Qoy ədalət zəfər çalsın" başlıqlı müsahibəsindən sonra isə elmi-ideoloji məqalələrin çap edilməyə başlandığını diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, ötən illər ərzində nəinki Azərbaycanda, başda Türkiyə və MDB ölkələri olmaqla, dünyanın bir çox ölkəsində Ümummilli Liderə həsr edilmiş sayısız-hesabsız kitablar, monoqrafiyalar işıq üzünə görüb.

Dövlət başçısı tərəfindən 2023-cü ilin "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ilə bu istiqamətdə daha çox əsərlərin ortaya qoyulduğunu deyən akademik İsa Həbibbəyli, bu nəşrlərin xüsusilə fundamental tədqiqatları əhatə etdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, ötən illər ərzində dahi liderin həyatı və fəaliyyətinin müəyyən dövrlərini, müxtəlif sahələrin yaranması və inkişafına göstərdiyi tarixi xidmətlərini əks etdirən nəşrlər işıq üzünə görsə də, bu əsərlər mahiyyətcə daha çox tanıtma kitabı və konfrans materiallarını əhatə edib. Lakin 2023-cü ildən etibarən AMEA-da dahi li-

derin çoxillik fəaliyyəti və ömür yolunu əks etdirən fundamental tədqiqatlar aparılmaqla, "Heydər Əliyev ili"ndə alimlərimiz tərəfindən 52 monumental ciddi əsər ortaya qoyulub və hər biri Azərbaycan elminin HeydərƏliyevşünaslığa ciddi töhfəsidir.

Həmçinin bu günə qədər Ulu Öndərə həsr edilmiş ümumiləşmiş kitabın olduqca azlıq təşkil etdiyini deyən akademik İsa Həbibbəyli bu istiqamətdə də qarşıya qoyulmuş hədəfləri əsas götürərək təqdimatı keçirilən əsərin meydana qoyulduğunu söyləyib. Bildirib ki, "Heydər Əliyev: Şəxsiyyətin miqyası və missiyası" fundamental kollektiv monoqrafiyası Ulu Öndər Heydər Əliyevin tərcümeyi-halının, çoxcəhətli siyasi-dövlətçilik fəaliyyətinin və mübarizəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir. Diqqətə çatdırıb ki, monoqrafiyanın müəllifləri uzun illər ərzində Ulu Öndər Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin tədqiqi ilə peşəkar səviyyədə məşğul olmuş Milli Elmlər Akademiyasının müxtəlif elmi-tədqiqat institutlarında çalışan 24 tanınmış Azərbaycan alimindən ibarətdir. Akademik İsa Həbibbəyli nəşrin həcmi, ədəbiyyatı və müəlliflər heyəti ilə bu günə qədər dahi liderə həsr edilmiş fundamental tədqiqatların ən təkmilləşdirilmiş variantı və bələdçisi olduğunu söyləyib.

AMEA rəhbəri Ümummilli Liderin Azərbaycan xalqı və dövləti qarşısındakı tarixi xidmətlərinin tədqiq edilməsinin alimlərimizin daim başlıca vəzifəsi və şəxsi missiyası olduğunu deyib və ilk təqdimatı keçirilən "Heydər Əliyev: Şəxsiyyətin miqyası və missiyası" fundamental kollektiv monoqrafiyasının müəlliflərinə təşəkkürünü bildirib.

Sonra nəşrin elmi redaktoru, AMEA-nın akademik-katibi akademik Arif Həşimov çıxış edərək monoqrafiyanın Akademiyanın 80 illiyi ərəfəsində işıq üzünə görməsi və təqdimatının keçirilməsinin əlamətdar olduğunu söyləyib. Bildirib ki, monoqrafiyada Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin mənalı və keşməkeşli həyatı və mübarizəsinin mahiyyəti, tarixi əhəmiyyəti, müasir dövrdəki yeri və rolu elmi cəhətdən əsaslandırılmış şəkildə təqdim edilir.

Akademik Arif Həşimov AMEA-nın "Elm" nəşriyyatında çap olunan monoqrafiyanın "Azərbaycanın dünya miqyaslı Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin mənalı və keşməkeşli həyatı və mübarizəsinin mahiyyəti, tarixi əhəmiyyəti, müasir dövrdəki yeri və rolu elmi cəhətdən əsaslandırılmış şəkildə təqdim edilir.

yətində dərin iz qoyan şəxsiyyət" və "Xarici siyasətin Heydər Əliyev modeli" olmaqla, 5 fəsildən ibarət olduğunu diqqətə çatdırıb. Nəşrdə dahi liderin iqtisadi, siyasi, elmi, ədəbi, mədəni, Azərbaycan dilinin qorunması, Türk dünyası və digər sahələrdəki tarixi xidmətlərini əks etdirən fundamental məqalələrin yer aldığını vurğulayıb.

Akademik Arif Həşimov Ulu Öndərin çoxcəhətli fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinə həsr edilmiş ilk fundamental monoqrafik tədqiqatın Akademiyada işıq üzünə görməsinin alimlərimizin gərgin əməyinin nəticəsi olduğunu söyləyib.

Təqdimat mərasimində, həmçinin monoqrafiyanın müəlliflərindən akademik Rəsim Əliquliyev, akademik Gövhər Baxşəliyeva, AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə, professor İlham Məmmədzadə, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Cəbi Bəhramov və siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Sənan Həsənov çıxış edərək çoxvektorlu fəaliyyəti ilə Azərbaycanın tarixində dərin izlər qoymuş, xalqımızı, dövlətimizi bir çox bələdlərdən xilas edərək gələcəyə hədəflənmiş inkişaf yoluna, dövlət quruculuğuna yönəlmiş dahi liderin həyat və fəaliyyətinin tədqiq olunmasının alimlərimizin ümud və vəzifəsi olduğunu bildirdilər. Qeyd olunub ki, Heydər Əliyev fəaliyyətinin bütün dövrlərində başlıca olaraq, xalqını, dövlətini düşünüb, atdığı bütün doğru addımlarla Azərbaycanı inkişafa aparıb, nəinki ölkəmizdə, keçmiş SSRİ-də, bütün dünyada peşəkar siyasətçi, dövlət xadimi olaraq qəbul edilib, xarizmatik siyasi fəaliyyəti ilə daim diqqət mərkəzində olub.

Sonda çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli bildirib ki, təqdim olunan fundamental monoqrafiya Heydər Əliyevi öyrənməyin mükəmməl örnəyi, elmi portretidir və dahi liderin həyatı və fəaliyyətini gələcək nəsillərə tanımaq alimlərimizin daim diqqətindədir. AMEA rəhbəri şəxsiyyətə qayıdış məsələsinin yenilənən Akademiyada aparılan fundamental tədqiqatların mühüm tərkib hissəsi olduğunu bildirərək qeyd edib ki, sovet hakimiyyətinin məqsədi şəkildə problemin öyrənilməsi, şəxsiyyətin isə unudulması siyasətini həyata keçirdiyini və nəticədə Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətlərinin portretini əks etdirəcək elmi əsərlərin olmadığını bildirib, yeni istiqamətdə isə əməli fəaliyyətin bundan sonra da davam etdiriləcəyini deyib, müvafiq tövsiyə və tapşırıqlarını diqqətə çatdırıb.

Elm cəmiyyətin ümumi dəyərinə çevrilməlidir

Akademik İsa Həbibbəyli UNEC-də keçirilən Elm Festivalında iştirak edib

Aprel 8-də Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetində (UNEC) Elm Festivalı keçirilib.

Festivalın açılışında çıxış edən UNEC-in rektoru professor Ədalət Muradov tədbirin Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə hər il qeyd olunan Elm Gününə həsr olunduğunu bildirdi. Rektor elmin təşviqi ilə bağlı UNEC-də iki mühüm təşəbbüsə - "Məktəbdən elmə: elm gözəldir" və "Elmin populyarlaşdırılması" layihələrinə start verildiyini qeyd edib. O bildirdi ki, bu layihələr çərçivəsində ölkənin aparıcı məktəblərində və regionlardakı universitetlərdə şagirdlər və gənclərin elmə marağını artırılması məqsədilə tanınmış alimlərlə görüşlər keçirilir.

Rektor UNEC-də elmin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin artıq bəhrəsini verdiyini vurğulayıb. Ədalət Muradov UNEC-də elmin rəqəmsallaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən layihələrdə barədə də məlumat verib. Eyni zamanda, Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə UNEC-in dünyanın ən zəngin elmi bazalarında ki 5 milyona yaxın elektron resursa çix

xış imkanına malik olduğunu vurğulayıb.

Elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev tədbirin əhəmiyyətindən bəhs edərək, ölkədə elmin inkişafının prioritet sahələrdən biri olduğunu bildirdi. Nazir ölkə elmi qarşısında duran çağırışlardan danışdı və bu istiqamətdə elm və təhsilin vəhdətinin təmin edilməsinin əsas məqsədlərdən biri olduğunu qeyd edib. O, elmi nəticələrin insanların rifahına və ölkə iqtisadiyyatına töhfə verməsinin, eyni zamanda, elmin cəmiyyət üçün anlaşılıq formaya salınmasının vacibliyini vurğulayıb. Emin Əmrullayev elmin maliyyələşdirilməsinin səmərəliliyinin artırılması və akademik fəaliyyətin obyektiv qiymətləndirilməsinin də əsas vəzifələrdən biri olduğunu bildirdi.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli çıxış edərək bildirdi ki, elm və təhsilin inkişafı təkə elmi institutlar və akademik qurumların üzərinə düşən vəzifə deyil. Elmi tərəqqi bütün cəmiyyətin hər bir üzvünün fəal iştirakı ilə mümkün ola bilər. Bu baxımdan elmə yanaşma geniş və inklüziv olmalı, onun təbliği cəmiyyətin bütün

təbəqələrini əhatə etməlidir.

Akademik İsa Həbibbəyli bildirdi ki, elmi biliklərin dərinləşdirilməsi və yeni istiqamətlərin inkişafı baxımından akademik dairələrin rolu böyükdür: "Elm siyasəti yalnız alimlər üçün deyil, bütün cəmiyyət üçün anlaşılıq və faydalı olmalıdır. Elm siyasəti hər kəs üçün elçatən olmalı, onun tətbiqi məqsədyönlü şəkildə təşkil edilməlidir. Bu proses elmin cəmiyyətdə nüfuzunun artmasına, bilik əsaslı qərarların üstünlük təşkil etməsinə şərait yarada bilər".

"Süni intellekt bu gün artıq cəmiyyətin bütün sahələrinə nüfuz edib. Rəqəmsal inkişaf təkə yeni imkanlar və üstünlüklər yaratmır, eyni zamanda, müəyyən sosial və etik problemləri, riskləri gündəmə gətirir. Bu çağırışlara cavab vermək üçün elmin cəmiyyətdəki rolu daha da artır", - deyərək AMEA prezidenti İsa Həbibbəyli bildirdi.

AMEA-nın müxbir üzvü, professor Rafiq Əliyev elmi biliklərin dərinləşdirilməsi və yeni istiqamətlərin inkişafı baxımından akademik dairələrin rolundan danışdı. Onlar elm siyasətinin cəmiyyətdə elmin nüfuzunun artmasına və bilik əsaslı qərarların ön plana çıxmasına şərait yaratmasının vacibliyini qeyd edib.

Sonra Türkiyənin Yıldız Texniki Universitetinin professoru Salim Yüce "Dünyanın aparıcı universitetlərində elmi fəaliyyətin təşkili" mövzusunda təqdimatla çıxış edib.

Rəsmi hissədən sonra iştirakçılar "Gələcəyin alimləri və mühəndisləri" adlı kreativ sərqi ilə tanış olublar. UNEC Dizayn Məktəbinin tələbələrindən əl işlərinə baxış keçirilib.

Festival çərçivəsində "UNEC Journal of Engineering and Applied Sciences" jurnalının və "Bazarın həddləri" kitabının təqdimatları keçirilib.

Elm festivalı aprelin 10-dək davam edib.

"Rusiya Elmi İnformasiya Mərkəzi" Şurasının sədri AMEA prezidentinə təbrik məktubu ünvanlayıb

"Rusiya Elmi İnformasiya Mərkəzi" (REİM) Şurasının sədri, Rusiya Elmlər Akademiyasının (REA) müxbir üzvü Vladimir Kvardakov AMEA prezidenti akademik İsa Həbibbəyliyə təbrik məktubu ünvanlayıb. Məktubda deyilir:

"Hörmətli İsa Həbibbəyli!

"Rusiya Elmi İnformasiya Mərkəzi" Federal Dövlət Büdcə Müəssisəsi Sizi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) kollektivini və Azərbaycan Respublikasının bütün elmi ictimaiyyətini əlamətdar yubiley - Akademiyanın yaranmasının 80 illiyi və Elm Gününə münasibəti ilə təbrik edir!

Ötən illər ərzində Akademiyaya bir sıra mühüm inkişaf mərhələsindən keçib, SSRİ EA-nın Zaqafqaziya filialının Azərbaycan bölməsi və SSRİ EA-nın Azərbaycan filialından Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyası və daha sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasına çevrilib.

AMEA elmi və elmi-texniki siyasəti həyata keçirən ali dövlət qurumu, elmi tədqiqatların aparılması və əlaqələndirilməsini təmin edən əsas intellektual və ekspert mərkəzidir. Akademiyaya respublikanın aparıcı elmi müəssisələrini birləşdirir, ölkənin inkişaf istiqamətləri və konkret inkişaf yollarının müəyyənləşdirilməsində mühüm rol oynayır, ölkə üçün zəruri olan elmi bilik və innovasiyaların müasir generasiya sistemini formalaşdırır.

Akademiyaya yüksəkixtisaslı elmi kadrların hazırlanmasına misilsiz töhfələr verir. İstedadlı gəncləri elmə cəlb edərək, Akademiyaya elmi nəsilin varisliyini, Azərbaycan Respublikasında elmin stabil və dinamik inkişafını təmin edir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası elmin inkişafı və beynəlxalq elmi kooperasiya, elmi əlaqələrin möhkəmlənməsi, Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası alimləri arasında əməkdaşlığın genişlənməsinə hərtərəfli dəstək göstərib və göstərir. Əminlik ki, Rusiya və Azərbaycan alimlərinin səmərəli tərəfdaşlığı müasir çağırışlara cavab verməyə və ölkələrimiz qarşısında duran çoxsaylı elmi məsələləri müvəffəqiyyətlə həll etməyə imkan yaradacaq.

Sizə və Akademiyanın bütün kollektivinə gələcək inkişaf və firavanlıq, yaradıcı ilham, yeni-yeni uğurlar və qoyulan məqsədlərə çatmağı arzulayıram.

Möhkəm cansağlığı, sülh və əminəmənlik!

Dərin hörmətlə,

REİM Şurasının sədri,

REA-nın müxbir üzvü V.V.Kvardakov".

Akademik İradə Hüseynovaya nüfuzlu "EkoMir - 2024" beynəlxalq ekologiya mükafatı təqdim olunub

Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyası (RTEA) tərəfindən nüfuzlu "EkoMir - 2024" beynəlxalq ekologiya mükafatına layiq görülən AMEA-nın vitse-prezidenti, AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiya İnstitutunun direktoru akademik İradə Hüseynovaya mükafatı təqdim olunub.

Akademiyanın Rəyasət Heyətində baş tutan təqdimat mərasimində AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İradə Hüseynova və Q.V.Plexanov adına Rusiya İqtisadiyyat Universitetinin kafedra müdiri professor Rəşad Qurbanov iştirak ediblər.

Tədbirdə çıxış edən akademik İsa Həbibbəyli bildirdi ki, BMT-nin İklim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) kimi nüfuzlu bir tədbirə Azərbaycan ev sahibliyi edərək konfransın təşkilatı işlərini yüksək səviyyədə həyata keçirməklə global iqlim gündəliyində aktiv rol oynadığını dünyaya nümayiş etdirdi. AMEA rəhbəri COP29 çərçivəsində global istiləşmənin qarşısının alınması, yaşıl enerjiyə keçidin sürətləndirilməsi, Xəzər regionunun yaşıl enerji potensialının dünyaya tanıtılması, bərpa olunan enerji sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsi kimi məsələlərin müzakirə edilməsinin dövlətimizin dünyanın gələcəyinə, ətraf mühitin və biomüxtəlifliyin qorunmasına göstərdiyi diqqətin eyni nümayişi olduğunu bildirdi.

Akademik İsa Həbibbəyli 2024-cü il "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" və COP29 çərçivəsində Milli Elmlər Akademiyasında ətraf mühitin və biomüxtəlifliyin qorunmasına dair silsilə tədbir

lərin baş tutduğunu, nəşrlərin işıq üzünə gördüyünü, ekoloji maarifləndirmə işlərinin həyata keçirildiyini, təbiətə qarşı məsuliyyətli yanaşma hissinin aşılandığını vurğulayıb.

AMEA rəhbəri Akademiyada bu istiqamətdə həyata keçirilən işlərin mərkəzində AMEA-nın vitse-prezidenti, Biologiya və Tibb Elmləri Bölməsinin Elmi Şurasının sədri, AR ETN Molekulyar Biologiya və Biotexnologiya İnstitutunun direktoru akademik İradə Hüseynovanın dayandığını, nüfuzlu "EkoMir - 2024" beynəlxalq ekologiya mükafatına layiq görülməsinin onun gərgin fəaliyyətinin nəticəsi olduğunu söyləyib. Akademik İsa Həbibbəyli bildirdi ki, bu mükafat Azərbaycan elminin, aliminin növbəti uğuru, dünya elmindəki nüfuzunun göstəricisidir.

Sonra Q.V.Plexanov adına Rusiya İqtisadiyyat Universitetinin kafedra müdiri professor Rəşad Qurbanov alimin rəhbərlik etdiyi elmi-tədqiqat qrupu tərəfindən buğda bitkisinde quraqlığa davamlılığa cavabdeh açar genlərin eksp-

ressiyası ilə metabolom arasında qarşılıqlı əlaqənin müəyyən edilməsi əsasında stressə davamlılıq mexanizminin konseptual modelinin işlənilməsi istiqamətində gördüyü işlərə toxunub. Həmçinin akademik İradə Hüseynovanın elmin populyarlaşdırılması sahəsində mühüm fəaliyyəti ilə diqqəti çəkdiyini vurğulayıb.

Daha sonra akademik İradə Hüseynovanı təbrik edərək mükafatı təqdim edib.

Akademik İradə Hüseynova "EkoMir - 2024" beynəlxalq ekologiya mükafatına layiq görüldüyü üçün Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının rəhbərliyinə və mükafatın təşkilat komitəsinə minnətdarlığını bildirdi.

Sonda xatirə şəkilləri çəkdirilib.

Qeyd edək ki, cari ilin fevral ayının 2-də mükafatın təşkilat komitəsinin sədri, Rusiya Təbiət Elmləri Akademiyasının I vitse-prezidenti və akademik-katibi, prof. İvanitskaya Lida Vladimirovnanın iştirakı ilə keçirilən onlayn təqdimat mərasimi baş tutub.

Akademiyaya prezidentinin kolleksiyası yeni nəşrlərlə zənginləşir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti akademik İsa Həbibbəyli Mərkəzi Elmi Kitabxanadakı şəxsi kolleksiyasına yeni nəşrlər təqdim edib. Akademiyaya rəhbəri tərəfindən cari ayda MEK-ə təqdim edilən 22 jurnal və 380 kitab olanda, ümumilikdə 402 ədəd dəyərli nəşr Azərbaycan, türk, türkmən, rus, ingilis, gürcü, ərəb və fars dillərindədir. Bununla da "Akademik İsa Həbibbəyli kolleksiyası"ndakı nəşrlərin ümumi sayı 1795-ə çatıb. Ölkə və dünya tarixini, mədəniyyətini, ədəbiyyatını əks etdirən kolleksiya tədqiqatçılar üçün dəyərli mənbə toplusudur.

Onların sırasında "Heydər Əliyev və Azərbaycan nitq mədəniyyəti", "Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatında Heydər Əliyev", "Heydər Əliyev və ədəbi-tarixi proses", "İlham Əliyev və müstəqil Azərbaycanın ilkəri (2003-2024)", "İlham Əliyev öndədir", "Dövlət və dördüncü hakimiyyət", "Qarabağ tarixi əski çap kitablarında", "Şuşanın görkəmli simaları", "Şuşa-Suziana mixiyazılı abidələrinin dili", "Şuşanın maddi-mədəni irsi epigrafik abidələr əsasında", "Yollar şəirdən başlanmışdır", türkca "Əhməd Cavadın seçilmiş şeirləri", "Azəri-erməni münasibətləri (1905-1920)", "Sürgündəki aşılıq ənənələri", "Seyid Əzim Şirvaninin qezəlləri", "Gürcü xalq nağılları", "Əsrlərin sərvti" (üç dildə) və digər nəşrlər var.

Bundan əlavə, kolleksiyada Azərbaycan dekorativ-tətbiqi sənət nümunələrinə dair "Azərbaycan xalçasının ehtişamı. Səfəvi dövrü xəzinəsi" və tarixi-memariq qoruğu haqqında yazılmış "İçərişəhər Azərbaycan tarixində" adlı dəyərli tədqiqat əsərləri də yer alıb.

Oxucular bu və digər kolleksiyalarla MEK-dəki Akademiklər kitabxanasında tanış ola bilərlər.

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının 11-ci cildi çapdan çıxıb

AMEA-nın "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi tərəfindən Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının 11-ci cildi çapdan çıxıb.

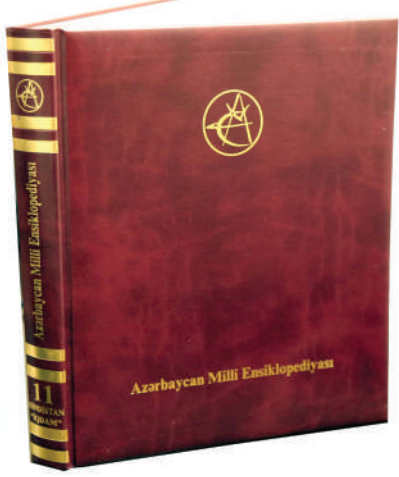
Bu cild ensiklopediyanın hazırlanmasında əlifba sırası ardıcılığına uyğun olaraq H, X, I və İ hərfləri ilə başlanan mətnləri əhatə edir.

"Şərq-Qərb" nəşriyyatında çapdan çıxmış 11-ci cild "Hindistanda xalq üsyanı" mətni ilə başlanır, "İqdam" ilə başa çatır.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının 11 və 12-ci cildləri hazırlanmış olsa da, 2020-ci ildə baş vermiş pandemiya səbəbindən çap edilməmişdi. 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin növbəti hərbi təxribatına cavab olaraq başlanan Vətən müharibəsi Azərbaycan xalqının şanlı qələbəsi ilə başa çatıb. Bu, eyni zamanda, AMEA-nın "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzi qarşısında yeni vəzifələr qoyub. İşğaldan azad edilmiş ərazilər, onlarla bağlı müxtəlif faktlar ensiklopediyanın tərtibində əlifba sıralanmasına uyğun olaraq yeni kitabla daxil edilib. Beləliklə, tarixi Zəfərlə bağlı baş verən dəyişikliklər 11-ci cildə əksini tapıb.

Bununla yanaşı, Vətən müharibəsi ilə bağlı yeni fəxri adlar, medallar, tarixi əhəmiyyətli müqavilələr, görüşlər - bütün bunlar növbəti cildlərdə də əlifba sırasına uyğun ardıcılıqla əksini tapacaqdır.

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının 11-ci cildi məzmun baxımından milli kimliyimizi, qürurumuzu əks etdirir. Məsələn, Xocalı, Xocavənd ilə bağlı mətnlərdə bu

ərazilərin 2023-cü ilin sentyabr ayında birgünlük antiterror tədbirləri nəticəsində Azərbaycanın nəzarətinə keçdiyi bildirilir. Nəşrdə Xocalı rayonu ilə bağlı qədim tarixi, mədəni məlumatlarla yanaşı, 1992-ci il Xocalı soyqırımı hadisələrinin ağır nəticələri, eyni zamanda, bu soyqırımının 30 illiyi ilə bağlı Bakıda ümum-xalq yürüşünün əks etdirən materiallar da yer alıb.

Əlifba sıralamasına uyğun olaraq, Xocahan kəndi (Qubadlı rayonunun) ilə bağlı mətdə bu kəndin 2020-ci il noyabrın 9-da işğaldan azad edildiyi göstərilir. Həmçinin Zəngilan rayonunun İkinci Ağalı, İkinci Alıbəyli kəndləri, Ağdam rayonunun İkinci Alıbəyli qəsəbəsi ilə bağlı mətnlərdə onların işğaldan azad edildiyi tarixlər verilib.

Bu cildə xristian sindikalizmi, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri haqqında mətnlər, I hərfi ilə bağlı bölmədə Yakutların İhlax yeni il bayramı, Yakutiya ərazisində İmiyaxtax mədəniyyəti haqqında məlumatlar oxucular üçün yeni olacaq. Kitabda AMEA xəritələrindəki əsas şərti işarələr, abbreviaturalar onu oxucular üçün daha asan edir. Bu cildə "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzinin elmi redaksiyaları və struktur bölmələri haqqında yığcam məlumat da yer alıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının cildlərində dünya sivilizasiyasının mərhələlərini, ayrı-ayrı ölkələrin və xalqların tarixini, ədəbiyyat və incəsənətini, eləcə də iqtisadiyyatını, elmini səciyyələndirən ətraflı məlumatlar, müxtəlif elm sahələrinə və texnikaya dair terminlərin izahı verilir. Ensiklopediyanın hazırlanmasında respublikanın aparıcı alimləri, mədəniyyət və incəsənət xadimləri yaxından iştirak ediblər.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının Redaksiya Heyətinin sədri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevdir. Elm və Təhsil Nazirliyinin Geologiya və Geofizika İnstitutunun baş direktoru akademik Akif Əlizadə, AMEA-nın vitse-prezidenti akademik İbrahim Quliyev, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri Xalq yazıçısı Anar Rzayev redaksiya heyəti sədrinin müavinləridir.

Azərbaycan Milli Ensiklopediyasının baş redaktoru AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəyli, məsul katibi AMEA-nın vitse-prezidenti, "Azərbaycan Milli Ensiklopediyası" Elmi Mərkəzinin direktoru akademik Tofiq Nağıyevdir.

Akademik Rasim Əliquliyev: "Rəqəmsal kriminalistika sahəsində araşdırmaların aparılması və kadrlar hazırlanması mühüm məsələlərdəndir"

"Rəqəmsal kriminalistika sahəsində araşdırmaların aparılması və kadrların hazırlanması kibercinayətkarlıqla mübarizə baxımından ən əhəmiyyətli məsələlərdəndir".

Bu fikirləri AMEA-nın vitse-prezidenti, ETN İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunun baş direktoru, akademik Rasim Əliquliyev institutda keçirilən elmi seminarla çıxışı zamanı səsləndirib. Son illər Azərbaycanda sosial-iqtisadi inkişafa nail olunması üçün kompleks tədbirlərin həyata keçirildiyini bildiren akademik R.Əliquliyev, ölkəmizdə artıq süni intellekt ideyalarının gerçəkləşməsi, rəqəmsal dövlətin formalaşması və s. amillərin kibertəhlükələrin reallaşması üçün də zəmin yaratdığını diqqətə çatdırıb.

Alim ölkə rəhbərliyi tərəfindən kibertəhlükəsizlik məsələlərinə böyük diqqət ayrıldığını bildirərək bu istiqamətdə həyata keçirilən vacib tədbirləri diqqətə çatdırıb. AMEA-nın vitse-prezidenti bu istiqamətdə dövlət başçısı tərəfindən təsdiq edilmiş "İnformasiya təhlükəsizliyi və kibertəhlükəsizliyə dair 2023-2027-ci illər üzrə strategiya", eləcə də digər dövlət əhəmiyyətli sənədlərin icrasının kibertəhlükəsizlik problemlərinin həlli baxımından önəmli qeyd edib, bu sənədlərin müvafiq dövlət qurumları, eyni zamanda ölkənin alim və mütəxəssislərinin qarşısında mühüm vəzifələr qoyduğunu vurğulayıb.

Baş direktor Azərbaycanda iqtisadiyyatın rəqəmsallaşdırılmasının ölkənin kiberrimmunitetinin gücləndirilməsi və kibertəhlükəsizlik sahəsində milli səviyyədə vahid siyasətin formalaşdırılması zərurəti yaratdığını qeyd edib. Kibercinayətkarlar tərəfindən törədilən müxtəlif xarakterli kibersidentlərin qarşısının alınmasında ölkənin müvafiq qurumlarının səmərəli fəaliyyət göstərdiyini vurğulayıb.

"Son zamanlar kiberməkanda bədnəviyyətli insidentlərin dinamikasında artım müşahidə olunmaqdadır", - deyən akademik R.Əliquliyev vətəndaşların bank kartları ilə bağlı kibercinayətkarlıq hallarının sayının artmasını ciddi problemə çevirdiyini, insanları psixoloji manipulyasiya etməklə onların məlumatlarının ələ keçirilməsi hallarına tez-tez rast gəldiyini bildirib.

AMEA-nın vitse-prezidenti hazırda ölkəmizdə kibercinayətkarlığa qarşı mübarizənin gücləndirilməsi və onun səmərəliliyinin artırılması istiqamətində kompleks işlərin həyata keçirildiyini qeyd edib. Alimin sözlərinə görə, Azərbaycanda peşəkar kriminalistlərin fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, virtual məkanda kibercinayətkarlıq hallarının araşdırılması və səbəblərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından rəqəmsal kriminalistika sahəsində yüksəkixtisaslı kadrların yetişdirilməsinə, bu istiqamətdə mövcud problemlərin araşdırılmasına, ölkəmizin kibertəhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə ehtiyac vardır.

Baş direktor İnformasiya Texnologiyaları İnstitutunda artıq uzun illərdir ki, informasiya təhlükəsizliyinin müxtəlif aspektləri ilə bağlı araşdırmaların aparıldığını vurğulayıb. Əlavə edib ki, son zamanlar institutda kibersidentlərin qeydə alınması, onların süni intellekt texnologiyalarının tətbiqi ilə müxtəlif parametrlər üzrə dərin analiz olunması və s. ilə bağlı tədqiqatlara başlanılmışdır.

Akademikin sözlərinə görə, hazırda institutun qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də kiberməkanda baş vermiş anomol halların rəqəmsal ekspertizasının aparılması, yüksək səmərəliliyə malik intellektual kriminalistik metod və alqoritmlərin işlənilməsidir.

AMEA-nın 80 illik yubileyi ilə bağlı Azad Həmkarlar İttifaqının qarşısında duran vəzifələrin müzakirəsi

AMEA-nın Azad Həmkarlar İttifaqının (AHI) Rəyasət Heyətinin növbəti iclası keçirilib.

İclası giriş sözü ilə Azad Həmkarlar İttifaqının sədri s.ə.ü.f.d., dosent Sənan Həsənov iştirakçıları gündəlikdəki məsələlərlə tanış edib.

O, tədbirin Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 18 mart 2025-ci il tarixli Sərəncamının icrası ilə bağlı AHI qarşısında duran vəzifələrə həsr olunduğunu bildirib.

Bu il martın 27-də AMEA-nın yaradılmasının 80 illiyinin tamam olduğunu söyləyən dosent Sənan Həsənov Akademiyanın tarixinə nəzər salıb, Elm Günü münasibətilə AHI Rəyasət Heyətinin üzvlərini təbrik edib. O, dövlət başçısının sözügedən Sərəncamının Azərbaycan elminə, Azərbaycan aliminə, Akademiyaya, ölkəmizin intellektual təbəqəsinə verilən ən yüksək qiymətin ifadəsi olduğunu vurğulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası hər zaman həm Ulu Öndər

Əliyevin, eləcə də Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə əhatə olunub.

AHI sədri Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyi çərçivəsində Bakıda və AMEA-nın elmi bölmələri və mərkəzlərinin fəaliyyət göstərdiyi regionlarda silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini, Azərbaycan elminin keçdiyi şərəfli tarixi yolun, Akademiyanın fəaliyyət istiqamətlərinin, müxtəlif sahələrə verdiyi töhfələrin, eləcə də bu elm ocağında son illər əldə olunan

nəticələrin geniş ictimaiyyətə çatdırılacağını söyləyib.

Sənan Həsənov AMEA-nın 80 illiyi ilə bağlı Rəyasət Heyətində, institutlarda, eləcə də Akademiyanın digər qurumlarında təşkil ediləcək tədbirlərdə Azad Həmkarlar İttifaqının üzünə düşən vəzifələrdən bəhs edib, bu istiqamətdə müvafiq tapşırıqlar verib.

Sonda AMEA-nın 80 illiyinin yüksək səviyyədə təşkili ilə bağlı görülməli işlər müzakirə olunub, bir sıra təkliflər irəli sürülüb.

Yaşıl turizm: ətraf mühit və biz

AMEA-nın Şəki Regional Elmi Mərkəzinin (REM) təşkilatçılığı ilə Şəki rayon İncə-Zunud kənd tam orta məktəbində şagirdlərin ekoloji maarifləndirilməsi məqsədilə "Yaşıl turizm: ətraf mühit və biz" mövzusunda seminar keçirilib.

Seminarla Şəki REM-in Landşaftşünaslıq və Ekoloji Coğrafiya Şöbəsinin əməkdaşları, İncə-Zunud kənd tam orta məktəbin müəllim və şagirdləri iştirak ediblər.

Əvvəlcə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən Vətən övladlarının xatirəsi yad edilib.

Tədbirdə İncə-Zunud kənd tam orta məktəbin direktoru Amil Əbdürrəhmanov qonaqları salamlayıb, seminarın təşkilində əməyi olanlara minnətdarlığını bildirib. Sonra Şəki REM-in

Ekoloji coğrafiya şöbəsinin rəhbəri, coğ.ü.f.d. Qafqaz Ağabalayev çıxış edərək tədbirin işinə uğur arzulayıb.

Seminarla Şəki REM-in Ekoloji Coğrafiya Şöbəsinin elmi işçisi Xəzər Bəşirova "Yaşıl enerjinin ekoloji davamlılıq üzərindəki təsiri və gələcək

inkişaf imkanları" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. O, şagirdlərə müasir dövrdə elektrik enerjisinə olan tələbat, bərpa olunan enerji ehtiyatlarının azalması və onların istehsal prosesində təbiətə dəyən zərər aradan qaldırılması məqsədilə alternativ enerji-

bərpa olunan enerji qaynaqlarından istifadə edilməsinin zəruriliyi haqqında məlumat verib.

Daha sonra Landşaftşünaslıq Şöbəsinin elmi işçisi Murad Qəhrəmanov "Dəyişən iqlim, dəyişməyən laqeydlər" mövzusunda məruzəsini təqdim edib. Məruzəçi bəşəriyyəti narahat edən iqlim dəyişmələri, təbiətə, bioloji müxtəlifliyə olan antropogen təsirlər, ətraf-mühitin sənaye və məişət tullantıları ilə çirkləndirilməsinin qarşısının alınması məqsədilə ekoloji və iqtisadi sabitliyə nail olmaq kimi mühüm məsələlərə aydınlıq gətirib.

"Şəki turizmini şərtləndirən amillər" adlı məruzə ilə çıxış edən Şəki REM-in Ekoloji Coğrafiya Şöbəsinin əməkdaşı Elvin Qarayev isə Şəkinin turizm baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini deyərək, turizm potensialı məkənləri haqqında məlumat verib.

Məruzəçi ekoloji təbiət işlərinin bünövrəsinin məktəbəqədər təhsil müəssisələri və orta məktəblərdən başladığını qeyd edib. O, ekoturizmi şərtləndirən əsas amillərin-bitkilərin, çayların, göllərin, şəlalələrin, parkların mühafizəsinin, həmçinin məktəbyanı sahələrdə bitkilərin becərilməsinin, quilluq göstərilməsinin, qorunmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb.

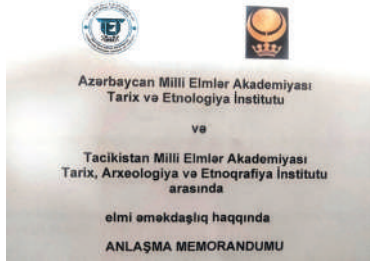
Şəki REM-in Landşaftşünaslıq Şöbəsinin rəhbəri, geol.-min.ü.f.d. Hüseyn Mustafabəyli göstərilən dəstəyə görə İncə-Zunud kənd tam orta məktəbin direktoruna minnətdarlığını bildirib, şagirdləri təbiətə biganə olmamağa, qayğı və diqqətlə yanaşmağa çağırıb.

Sonda Şəki REM-in 2024-cü il nəşrləri olan kitablar məktəbin kitabxanasına hədiyyə edilib, direktor Amil Əbdürrəhmanova təşəkkürnamə təqdim olunub.

Anlaşma Memorandumları imzalanıb

Tarix və Etnologiya İnstitutu ilə Tacikistan Tarix, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu arasında

AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu ilə Tacikistan Milli Elmlər Akademiyası A.Doniş adına Tarix, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu arasında anlaşma memorandumu imzalanıb.

minarların, toplantıların təşkilini, birgə layihələrin həyata keçirilməsini nəzərdə tutan bir platforma yaradacaqdır.

Bu əməkdaşlıq, Azərbaycanın və Tacikistanın tarixi və etnologiyasının daha dərinlən öyrənilməsinə, elmi fəaliyyətlərin beynəlxalq səviyyədə tanınmasına və mövcud elmi

potensialın gücləndirilməsinə təkan verəcək.

Qeyd edək ki, 18 dekabr 2024-cü il tarixində Tacikistan Respublikasının Düşənbə şəhərində Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 7-ci iclası keçirilmişdir. İclasın yekunlarına dair Protokolun "Elm və təhsil sahəsində əməkdaşlıq haqqında" 7-ci bəndinin 7.7 yarımbəndinə əsasən AMEA-nın A.A.Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutu ilə Tacikistan MEA A.Doniş adına Tarix, Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutu arasında elmi əməkdaşlıq haqqında anlaşma memorandumunun imzalanması əksini tapıb.

Mərkəzi Elmi Kitabxana ilə Türkiyənin Rami Kitabxanası arasında

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasının (MEK) direktoru texnika elmləri doktoru Hüseyin Hüseyinov 2-6 aprel 2025-ci il tarixlərində Türkiyənin Ankara və İstanbul şəhərlərində işgüzar səfərdə olub.

Səfər zamanı Hüseyin Hüseyinov Beynəlxalq Kitabxana və Texnologiya Festivalına qatılıb, bir sıra görüşlər keçirib, tədbirlərdə iştirak edib.

Festival çərçivəsində kitabxanalarda sünü intellekt və müasir informasiya texnologiyalarına əsaslanan rəqəmsal innovasiyaların tətbiqi praktikası və perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb, kitabxanalar üçün İT həlləri və avadanlıqlar hazırlayan bir sıra şirkətlərlə görüşlər keçirilib, bu həllərin MEK-də tətbiqi ilə bağlı ilkin razılığa gəlinib. Türkiyənin akademik kitabxanasının 80%-i ilə sıx əməkdaşlıq edən, kitabxana avtomatlaşdırma sistemləri sahəsində yaradıcı xidmətlər göstərən Yordam şirkəti ilə öz məh-

sullarının MEK-də təqdimatı üçün razılıq əldə olunub, həmçinin Boclips, EBSCO və digər tanınmış rəqəmsal kitabxanalarla, eləcə də beynəlxalq məlumat bazalarının Türkiyə təmsilçiləri ilə həmin resurslara giriş qaydaları, ağıllı kitabxana idarəetmə sistemlərinin imkanları barədə müzakirələr aparılıb.

Səfər çərçivəsində MEK-in direktoru Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Kitabxanalar və Yayınlar Baş İdarəsinin rəhbəri Taner Bəyoğlu və Avropanın ən böyük Kitabxanalarından olan Rami Kitabxanasının rəhbəri Əli Çelik ilə görüşüb. Azərbaycanın Türkiyədəki Səfirliyinin nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Rami Kitabxanasında baş tutan görüşdə Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin nümayəndələri, ölkənin aparıcı kitabxanalarının rəhbərləri iştirak edib. Görüş əsnasında kitabxanalar arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi və bu sahədə qabaqcıl təcrübələrin öyrənilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Daha sonra MEK ilə Rami Kitabxanası arasında "Qardaş Kitabxanalar Anlaşma Memorandumu" imzalanıb.

Sənəd iki təşkilat arasında kitabxana sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi məqsədini daşıyır. Memorandumda elmi və mədəni işbirliyi, kitab, informasiya mübadiləsi və elektron kitabxanaların tətbiqi üzrə işlərin aparılması, eləcə də ortaq layihələrin, konfransların, tədbir və simpoziumların keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Görüş zamanı MEK-in direktoru türkiyəli həmkarına Azərbaycan xəritəsinin əks olunduğu lövhə və kitablar hədiyyə edib.

Rami Kitabxanasında olarkən MEK rəhbəri burada tətbiq edilən inklüziv xidmət, avadanlıqlar və İT həllərinin funksional-texniki imkanları, həmçinin əski Azərbaycan əlifbasının rəqəmsallaşdırmaq üçün vacib sayılan OCR texnologiyası ilə tanış olub, bu həllərin MEK-də tətbiqi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıb.

Milli incəsənətin inkişaf problemləri Türk dünyası mədəniyyəti kontekstində

Aprelin 9-da AMEA-nın Memarlıq və İncəsənət İnstitutunun təşkilatçılığı ilə Elm Gününə həsr olunmuş "Milli incəsənətin inkişaf problemləri Türk dünyası mədəniyyəti kontekstində" mövsuzunda tədbir keçirilib.

Akademiyanın Əsas binasında baş tutan tədbiri giriş nitqi ilə institutun direktoru AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə açdı. O, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin 9 aprel 2018-ci il tarixli Sərəncamına əsasən ölkəmizdə hər il 27 mart tarixinin "Elm Günü" kimi qeyd olunduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, Elm Günü'nün təsis edilməsi, elmi fəaliyyət sahəsində çalışan alim və mütəxəssislərin əməyinin qiymətləndirilməsi, elmin təbliği və təşviqi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə bu il həm də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının təsis edilməsinin 80 ilinin tamam olduğunu deyərək, dövlət başçısının "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" 2025-ci il 18 mart tarixli Sərəncamını xatırladı. O, bu mühüm dövlət sənədinin Azərbaycan dövlətinin inkişafına öz töhfəsini vermiş, elmi məktəblər yaratmış görkəmli alimlərimizin xidmətlərinə göstərilən yüksək qiymət, həm də 80 ildə şəərəli tarixi yol keçmiş Akademiyanın bu gününə və gələcək inkişafına olan ali dəyərin ifadəsi olduğunu vurğulayıb. Direktor Elm Günü münasibətilə institut əməkdaşlarını təbrik edib, kollektivə yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıb.

Daha sonra o, Azərbaycan sənətsünaslığında türkoloji tədqiqatların banisi, institutun İncəsənətin qarşılıqlı əlaqələri şöbəsinin müdiri AMEA-nın müxbir üzvü Rəna Məmmədovaya 75 illik yubileyi və çoxillik səmərəli fəaliyyəti münasibətilə institutun Fəxri fərmanını təqdim edib.

Tədbirdə "Sənətsünaslıq sahəsində türkoloji tədqiqatlar" adlı məruzəsini təqdim edən AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə ölkə başçısının Türk dünyası ilə əlaqələrə böyük önəm verdiyini və bu istiqamətdə əməkdaşlığın dövlət siyasətində əsas prioritet kimi qarşıya qoyduğunu söyləyib. O, Prezident İlham Əliyevin Milli Məclisdə and içərək Türk dünyasının bütövləşməsinə xidmət edən vacib mesajlar verdiyini, "Türk Dövlətləri Təşkilatı bizim üçün əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailəmiz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır", - sözlərini dediyini xatırladı. Alim indiki tarixi mərhələnin Türk dünyası ilə inteqrasiyanın genişlənmə imkanlarının daha da möhkəmlənməsinə xidmət etdiyini vurğulayıb.

Dövlət başçısının qarşıya qoyduğu vəzifələrdən irəli gələrək AMEA-nın Türk dünyasının elm mərkəzləri və ali təhsil müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq etdiyini söyləyən Ərtegin Salamzadə Akademiyanın elmi müəssisə və təşkilatlarında türk xalqlarının dilini, tarixini, ədəbiyyatını, folklorunu, fəlsəfi fikir tarixini öyrənən şöbələrin fəaliyyət göstərdiyini bildirdi. Direktor Memarlıq və İncəsənət İnstitutunda da Türk sənət tarixi və mədəni irsi adlı yeni şöbənin yaradıldığını diqqətə çatdırıb.

AMEA-nın müxbir üzvü Ərtegin Salamzadə vurğulayıb ki, Türkdillil dövlətlər arasında çoxəsrlik qarşılıqlı əlaqələr, bədii üslub oxşarlığı, həmçinin müasir dövr elmi və mədəni münasibətləri genişmiqyaslı sənət əsərlərinin, memarlıq nümunələrinin, tarixi-nəzəri materialların meydana çıxmasına səbəb olub. O, rəhbərlik etdiyi institutda türk sənəti və mədəniyyətinin tədqiqi istiqamətində aparılan tədqiqatlardan, tarixi-nəzəri materialların sistemli şəkildə araşdırılması və təsnifatının aparılması, eyni zamanda sənət tarixinin dövrləşdirilməsi problemlərinin nəzəri və metodoloji əsaslarının hazırlanması istiqamətində görülən işlərdən bəhs edib.

Məruzəçi, həmçinin AMEA-nın müxbir üzvü Rəna Məmmədovanın 2003-cü ildə nəşr olunmuş "Musiqi türkologiyası", professor Siyavuş Dadaşovun 2006-cı ildə İstanbulda çapdan çıxmış "Türk miniaturünün formal təsviri dili nəzəriyyəsi", eləcə də tarix elmləri doktoru Həsən Həsənovun 2014-cü ildə rus dilində nəşr edilmiş "Qız qalası" kitablarının elmi əhəmiyyətindən bəhs edib. Bildirib ki, "Musiqi türkologiyası" kitabını yazmaqla professor Rəna Məmmədova uzun illərin araşdırmaları sayəsində elmin metodoloji əsaslarını, "müqayisəli sənətsünaslıq" məktəbini, "musiqi türkologiyası" konsepsiyasını yaradıb. Bu əsər musiqi irsimizin daha dərinlən öyrənilməsi baxımından dəyərli elmi mənbədir.

Institut direktoru əlavə edib ki, "Türk miniaturünün formal təsviri dili nəzəriyyəsi" adlı kitabda isə müəllif Şərq miniatur sənətinin Qərb miniatur sənətindən fərqli cəhətlərini açıqlayıb. Professor Siyavuş Dadaşov belə qənaətə gəlib ki, Türk miniatur sənətinin vizual sistem kimi özünəməxsus xüsusiyyətləri vardır və bu, Qərb vizual sisteminin tamamilə əksidir.

Ərtegin Salamzadə tarixçi alim Həsən Həsənovun "Qız qalası" kitabının əhatə etdiyi tədqiqatlar barədə də məlumat verərək bildirdi ki, nəşrdə Qız qalasının tarixi tamamilə yeni bir baxışda araşdırılıb, Qız qalasının hansı xalq tərəfindən tikildiyini, həmin xalqın hansı dilə və dinə mənsub olduğunu açıqlanıb. Kitabda müəllif Qız qalasının eramızdan əvvəl VIII əsrdə tikildiyini bildirdi, belə qənaətə gəlməyə arxeoloji cəhətdən əsasların olduğunu qeyd edib.

Tədbirdə institutun İncəsənətin qarşılıqlı əlaqələri şöbəsinin müdiri AMEA-nın müxbir üzvü Rəna Məmmədova "Musiqi türkologiyası" Azərbaycan humanitar elmi kontekstində, elmi katib v.i.e., sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Rəna Quliyev "Müasir pul vahidlərində Türk damğa, işarə və simvolları" və Türk sənət tarixi və mədəni irsi şöbəsinin elmi işçisi Ellada Abbasova "Azərbaycan və tatar rəssamlarının əsərlərində xalq bayramları" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.

Sonda məruzələr ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, suallar cavablandırılıb.

Ədəbiyyat İnstitutunun dünəni, bu günü və sabahı

AMEA-nın Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda "Ədəbiyyat İnstitutunun dünəni, bu günü və sabahı" adlı tədbir keçirilib.

Tədbirdə Ədəbiyyat İnstitutunun alimləri, elmi katib, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Aygün Bağırılı, Təhsil şöbəsinin müdiri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Günay Qarayeva, Elektron xidmətlər şöbəsinin müdiri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Zakirə Əliyeva, həmçinin təcrübəçi tələbələr də iştirak ediblər.

Tədbiri giriş sözü ilə açan institutun direktor müavini, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Mehman Həsənlı Ədəbiyyat İnstitutunun dünəni, bu günü və sabahı haqqında geniş məlumat verib. Bildirib ki, Ədəbiyyat İnstitutunun elm tariximizdəki yerinə həsr olunmuş tədbirdə dörd ali təhsil ocağının tələbələri iştirak edir. Həm XX əsr boyu, həm də müasir dövrdə ədəbiyyatsünaslıq elminin inkişafında Ədəbiyyat İnstitutunun böyük rolu olduğunu deyən Mehman Həsənlı, tələbələrə belə bir elm ocağında olmasını onların həyatında əhəmiyyətli mərhələ kimi mənalandırıb.

Əlavə edib ki, 27 mart Elm günüdür. Bu günün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 9

aprel 2018-ci il Azərbaycan Respublikasında "Elm günü"nin təsis edilməsi haqqında Sərəncamı ilə təsis edildiyini vurğulayıb. Eyni zamanda Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının 80 illiyinin qeyd edilməsi haqqında" Sərəncam imzaladığını da xatırladı.

AMEA-nın prezidenti akademik İsa Həbibbəylinin rəhbərliyi altında Ədəbiyyat İnstitutunda Azərbaycan ədəbiyyatının ən qədim dövründən bu gününə qədər hərtərəfli öyrənilməsinə diqqətə çatdırıb. Müxtəlif şöbələrə ədəbiyyatın müxtəlif sahələri öyrənilməklə yanaşı, dünya və türk xalqlarına həsr olunmuş bir neçə Mərkəzin də açıldığını qeyd edib. Ədəbiyyat İnstitutunun direktoru akademik İsa Həbibbəylinin dəstəyi ilə çap olunmuş çoxsaylı nəşrlər haqqında məlumat verib. On cildlik Azərbaycan

Ədəbiyyat tarixi, indiyədək 60 kitabı işıq üzünə gətirən "Sənətkarın elmi pasportu", üç cildlə hazırlanması nəzərdə tutulan Türk xalqları ədəbiyyatı tarixi, mühacirət ədəbiyyatına həsr edilmiş kitablar, çap olunmuş və hazırlanan ensiklopediyalar, AAK-ın tövsiyə etdiyi jurnallar sırasına daxil edilən üç akademik jurnal, istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulan Ədəbiyyat İnstitutunun elektron kitabxanası və başqa işlər barəsində iştirakçıları məlumatlandırılıb.

Tədbirdə filologiya elmləri doktorları, professorlar Ortaq başlanğıc və intibət dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri İmamverdi Həmidov və XX əsr (sovet dövrü) Azərbaycan ədəbiyyatı şöbəsinin müdiri Asif Rüstəmli də Ədəbiyyat İnstitutunun yaradılması və keçdiyi inkişaf yolu mövzusunda çıxış ediblər.

Elmi jurnalların redaksiya heyətlərinin birgə iclası

AMEA-nın Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunda dərc olunması planlaşdırılan Azərbaycan dilində "Arxeoloji irs" və ingilis dilində "Tempus Pontem: Azerbaijan Journal of Archaeology and Anthropology" adlı elmi jurnalların redaksiya heyətlərinin birgə iclası keçirilib.

hələsinə çatmışıq" - deyər F.Quliyev vurğulayıb.

Redaksiya üzvləri Azərbaycan və ingilis dilində respublika daxilindən və xaricindən təqdim edilmiş məqalələrin redaktəsini müzakirə ediblər. Dərcə məqsəduyğun bilinmiş məqalələrin elmi tutumunu, qoyulmuş tələblərə müvafiqliyini qeyd ediblər.

Həmçinin müzakirə zamanı dərc ediləcək elmi jurnalların elektron versiyalarından, aktivləşməsi planlaşdırılmış internet saytlarından söz açılıb. Xüsusi olaraq vurğulanı ki, Azərbaycan və ingilis dilində dərc ediləcək hər bir məqalənin aktiv beynəlxalq rəqəmsal identifikatoru (DOI / The Digital Object Identifier) olacaq.

Əl-Fərabinin 1155 illik yubileyinə həsr olunmuş beynəlxalq konfrans

AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, UNESCO-da Azərbaycan təmsilçisi, ekspert və layihə koordinatoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Vəfa Abdullayeva-Nəbiyeva 7 aprel Türk Mədəniyyəti İrsi Fondunun və Qazaxıstanın Əl-Fərabî Qazax Milli Universitetinin təşkilatçılığı ilə Almatıda keçirilən konfransda iştirak edib.

Dilçi alim Mahmud Kaşğarının "Divanı luğət-it türk" əsərinin görkəmli türkoloq Xalid Səid Xocayevə məxsus əlyazmasının 86 il sonra Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda tapılması, əlyazmanın unikalığı, həmçinin bu tarixi hadisənin təbliği çərçivəsində keçirilən tədbirlər haqqında məruzə etmişdir. Çıxış zamanı Xalid Səid Xocayevin ailə albomundan fotolar, arxiv materialları, Bakı, Nyu-York və Parisdə keçirilmiş konfranslardan fotolar nümayiş olunmuşdur.

"Azərbaycan dilçiliyinin inkişaf tarixi" mövzusunda elmi sessiya

Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunda AMEA-nın 80 illik yubileyinə həsr olunmuş "Azərbaycan dilçiliyinin inkişaf tarixi" mövzusunda elmi sessiya keçirilib.

İclası giriş sözü ilə açan elmi müəssisənin direktoru professor Nadir Məmmədli Azərbaycan dilinin təbii, ədəbi dil normalarının qorunması, dilimizin saflığının təmin olunması və digər istiqamətlərdə Dilçilik İnstitutunda

mühüm tədqiqatlar aparıldığını vurğulayıb. Alim bildirib ki, ölkəmizdə ana dilinin qorunması və zənginləşdirilməsi dövlət siyasəti səviyyəsində reallaşdırılır. Son on ildə ana dilimizin qorunması və inkişafı üçün qanunvericilik bazası əsaslı şəkildə təkmilləşdirilib. Prezident İlham Əliyevin bununla bağlı imzaladığı mühüm sənədlər onun mənsub olduğu xalqın mənəvi sərvətinə, dilimizə münasibətdən qaynaqlanır.

Sessiyada professor İsmayıl Məmmədli "Azərbaycan dilçiliyində lüğətçilik", professor İsmayıl Kazımov "Müasir dövrdə türkoloji dilçilik" və dosent Qüdsiyyə Qəmbərova "Azərbaycan dilçiliyində dialektologiyanın inkişafı" mövzusunda məruzələrlə çıxış ediblər.

Bildirilib ki, bu günə qədər türkoloji dilçilikdə daha çox dialektologiya, dil tarixi, ədəbi dil və söz yaradıcılığı, fonologiya və fonetika, leksikologiya və leksikoqrafiya sahələrinin öyrənilməsi əsas yer tutmuşdur.

Sonda professor Sayal Sadıqova qeyd edib ki, bu gün Azərbaycan dili dünya dilləri ilə bir səviyyədə inkişaf etdirilməli və onun imkanları genişləndirilməlidir. Xüsusilə, elektron lüğətlərin hazırlanması və dilin rəqəmsal mühitdə istifadəsinin genişləndirilməsi əsas vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyulmalıdır.

ELAN-MÜSABİQƏ

Dilçilik İnstitutu

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu ştatda vakant olan vəzifəni tutmaq üçün müsabiqə elan edir.

Azərbaycan dialektologiyası şöbəsi üzrə aparıcı elmi işçi - 1 yer

Müsabiqədə filologiya üzrə fəlsəfə doktorları və filologiya elmləri doktorları iştirak edə bilərlər. Sənədlər müsabiqənin tələblərinə uyğun olaraq, elan dərc edilən gündən etibarən bir ay müddətində elmi katibliyə təqdim edilməlidir.

Ünvan: AZ1143, Bakı ş., H.Cavid pr., 117, V mərtəbə
Telefon: (+994 12) 5372088

Gənc dilçi doktorant və dissertantların I respublika "Sələflər - xələflər" elmi konfransı

13 may 2025-ci il tarixində gənc dilçi doktorant və dissertantların I respublika "Sələflər - xələflər" elmi konfransı keçiriləcək.

Konfrans aşağıdakı bölmələr üzrə aparılacaq:

- Azərbaycan dilçiləri
- İnternet məkanında Ana dili
- Dillərin tədrisi metodikası
- Müqayisəli-tipoloji dilçilik
- Dil və üslub məsələləri
- Dialektologiya və ədəbi dil məsələləri
- Türkologiyanın aktual problemləri
- Terminologiya və onomastika məsələləri
- Nəzəri və təbii dilçilik
- Hind-Avropa dilləri.

İştirakla bağlı məlumat və məqalə elektron formada 1 may 2025-ci ildən gec olmayaraq, sefelexelexler2025@gmail.com ünvanına göndərilməlidir.

Konfransın işçi dilləri: Azərbaycan dili.

Konfransın təqvimi:

Məqalələrin göndərilməsi üçün son tarix - 1 may 2025-ci il
Qəbul edilən məqalələr haqqında məlumatın verilməsi - 6 may 2022-ci il
Konfransın plenar iclası və bölmə iclasları - 13 may 2022-ci il.

Məqalənin tərtibi qaydaları:

- Həcm: ingilis dilində xülasə ilə birlikdə 5 səhifə, format A4, ölçü 12, şrift Times New Roman, hər tərəfdən 2,0 sm., 1,5 interval, abzas 1,25. Mətn sətirdən sətirə keçirilmədən yığılmalıdır.

Ədəbiyyata istinadlar aşağıdakı şəkildə olmalıdır: kvadrat mötərizədə, mənbənin nömrəsi, səhifə. Məsələn: [2] və ya [2; 5; 8] və ya [2, s.14-15] və ya [2, s.17; 7, s.233-234].

Məqalənin strukturu:

1. Müəllifin soyadı, adı, atasının adı, elmi dərəcəsi qalın şriftlə
2. Məqalənin adı böyük hərflərlə, qalın şriftlə
3. Təşkilat və şəhərin adı adi şriftlə

Konfransın mövzusuna və qoyulan tələblərə cavab verməyən məqalələr qəbul edilməyəcək, bununla bağlı müəlliflərə əlavə məlumat verilməyəcəkdir.

Təşkilatı məsələlərlə bağlı suallarınızı bu ünvana göndərə bilərsiniz: AZ 1073, Bakı, Hüseyn Cavid pr., 115 (AMEA-nın Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu, V mərtəbə, 538-ci otaq).

E-mail: sefelexelexler2025@gmail.com
Tel.: (+994 55) 534 71 89

MARAQ DÜNYASI

İşgüzar kommunikasiya zamanı təsirli danışmaq

Hər kəs öz nitqi və ya mətni ilə digər insanı heyran etmək istəyir. Təkcə qrup qarşısında çıxış edərkən deyil, iş və şəxsi həyatda da təsirli danışan insanların bu xüsusiyyətləri sayəsində ön plana çıxması bir həqiqətdir və onların sözləri diqqətə layiq sayılır. Bəs bunun üçün nələri nəzərə almaq lazımdır?

Təsirli danışmağın bir neçə yolu var:

Əvvəlcədən hazırlıq. Təsirli nitq üçün əvvəlcə deyəcəyinizi hazırlamalısınız. Əgər bu planlı bir çıxışırsınız və nitqinizi mətn üzərindən söyləyəcəksinizsə, əvvəlcə məşq etməklə başlaya bilərsiniz. Ancaq plansız və hazırlıqsız çıxış edə bilərsiniz, çıxışınız zamanı qeyd edəcəyiniz məqamların üzərində düşünməyə, düşünmədən cümlələr qurmamağa, sürətlə danışmamağa çalışmaq lazımdır.

Göz teması qurmaq. Təsirli ünsiyyət üçün əməl etməli olduğunuz əsas qayda danışarkən göz teması qurmaqdır. Əgər danışdığınız insanı nitqinizlə heyran etmək və dediklərinizdə səmimi olduğunuza inandırmaq istəyirsinizsə, danışarkən göz teması qurmaqdan çəkinməyin. Eyni zamanda bu teması pozmaqdan çəkinin.

Bədən dilindən düzgün istifadə etmək. Təsirli ünsiyyət üçün istifadə edilməli olan başqa bir üsul jestlər və mimikalarlardır. Bədən dilinin əhəmiyyətinə diqqətə yanaşmayın, enerjinizi düzgün paylayaraq və bədən dilindən düzgün istifadə edərək öz hiss və düşüncələrinizi bədən dilinizlə dəstəkləyin.

Səs tonuna diqqət yetirin. Diqqət etməli olduğunuz başqa bir element səs tonunuzdur. Danışarkən düzgün nöqtələrdə nəfəs almağa və tez danışmaqdan əvvəl danışmağa diqqət edin. Səs tonunuz hissələriniz və düşüncələriniz haqqında siqnallar verir. Odur ki, həyəcanlı, stresli və ya kəndləndiyiniz zaman səs tonunuzu yaşadığınız mühitə uyğunlaşdırın və yüksək və ya yumşaq danışmamağa çalışın.

Danışarkən mətləbdən yayınmayın. Dediklərinizlə bağlı qarşınızda hansı təəssürat yaratmaq istəyirsiniz? Qarşınızdakılara vermək istədiyiniz mesaj tam olaraq nədir? Müxtəlif mövzularda danışmaq və əsas mövzudan uzaqlaşmaq diqqəti yayındırır və nəzərdə tutulan mesaj dinləyiciyə çatmır. Çıxış edərkən vermək istədiyiniz mesaj əsasında qurun. Unutmayın ki, məqsədi olmayan çıxış səmərəsiz olacaq və auditoriyaya çatmayacaq.

Diqqəti cəlb etmək. Təsirli nitqin ən mühüm elementlərindən biri dinləyicinin diqqətini deyilənlərə cəlb etməkdir. Güclü yumor hissi olan bir insansınızsa, çıxışınız zamanı bu xüsusiyyətdən yararlanın və ya çıxışınızla bağlı lətifələrdən və ya maraqlı məlumatlardan istifadə edərək qarşınızdakıların diqqətini cəlb edə bilərsiniz.

Çox danışmamaq. Lazım olduğundan daha uzun nitqlər etibarınızı itirməyə, auditoriyanın diqqətini və marağını azaltmağa səbəb olur. Buna görə də diqqətli olun ki, ora-bura doluşmayın və qarşınızdakıların diqqətini cəlb edin.

Şahnaxanın ŞÜKÜRZADƏ
Cəbrayıl rayonu 1 nömrəli tam orta məktəbin direktoru

Redaksiya heyəti:

İsa Həbibbəyli, Dilqəm Tağıyev, İbrahim Quliyev, Nərgiz Paşayeva, Rasim Əliquliyev, Tofiq Nağıyev, İradə Hüseynova, Gövhər Baxşəliyeva, Arif Həşimov, Cəmil Əliyev, İsmayıl Hacıyev, Fuad Əliyev

Baş redaktor: Ağahüseyn Şükürov

Ünvan: AZ 1001, Bakı, İstiqlaliyyət küçəsi 30.
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Reyaset Heyəti
e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Tiraj: 2000

Гейдар Алиев: масштаб и миссия личности

Невозможно объективно рассматривать историко-политические процессы второй половины XX века без фактора гениального лидера

В Президиуме Академии наук состоялась презентация фундаментальной коллективной монографии "Гейдар Алиев: масштаб и миссия личности", автором идеи которой является президент НАНА академик Иса Габиббейли.

В своем выступлении на церемонии презентации академик Иса Габиббейли сообщил, что многогранная жизнь и деятельность общенационального лидера азербайджанского народа, одного из ярчайших представителей мировой политики, выдающегося государственного деятеля Гейдара Алиева всегда находится в центре внимания деятелей науки. Академик отметил, что нельзя объективно и всесторонне говорить об историко-политических процессах, которые происходили в Азербайджане и СССР после второй половины XX века, не учитывая фактора Гейдара Алиева.

Пусть восторжествует справедливость

Сказав, что жизнь, борьба и идеалы гениального лидера занимают важное место как в истории азербайджанского народа и государства, так и в историческом и политическом развитии всего мира, академик Иса Габиббейли добавил, что ещё в годы советской власти были написаны различные труды, посвящённые великому лидеру, а после его интервью "Пусть восторжествует справедливость!" в "Литературной газете" стали выходить в свет и научно-идеологические статьи, за истекший период многочисленные книги и монографии, посвящённые Гейдару Алиеву, были изданы не только в Азербайджане, но и во многих странах мира, особенно в Турции и странах СНГ.

Академик Иса Габиббейли подчеркнул, что объявление главой государства 2023 года Годом Гейдара Алиева привело к созданию ещё большего количества трудов в данной сфере, которые, в основном, охватывали фундаментальные исследования - до этого выпускались издания, в которых повествовалось об определённых периодах жизни и деятельности гениального лидера, его исторических заслугах в создании и развитии различных отраслей, но эти труды больше носили ознакомительный характер или освещали материалы конференций, а с 2023 года в

НАНА начали проводиться фундаментальные исследования, охватывающие его многолетнюю деятельность и жизненный путь, в знаменательный год нашими учёными были изданы 52 монументальных труда, ставших серьёзным вкладом отечественной науки в ГейдарАлиевоведение.

Самый усовершенствованный вариант

До сих пор, продолжил руководитель НАНА, издано очень мало обобщающих трудов, посвящённых жизни и деятельности великого лидера, учитывая это, и был написан научный труд, презентация которого проходит сегодня, фундаментальная коллективная монография "Гейдар Алиев: масштаб и миссия личности" повествует о биографии общенационального лидера Гейдара Алиева, всех периодах его многогранной политической и государственной деятельности, борьбы, которую он вел. Авторами монографии являются 24 известных учёных, работающих в различных институтах НАНА и ведущих исследования о жизни и деятельности великого политика. Академик добавил, что объём, использованная литература и авторский коллектив издания дают все основания считать книгу самым усовершенствованным вариантом и путеводителем посвящённым гениальному лидеру фундаментальных исследований, изданных до сих пор.

Руководитель НАНА подчеркнул, что исследование исторических заслуг общенационального лидера перед азербайджанским народом и государством является важной задачей и миссией наших учёных, и поблагодарил всех авторов новой монографии.

Затем выступил научный редактор издания, академик-секретарь НАНА академик Ариф Гашимов, отметивший, что издание и презентация монографии накануне 80-летия Академии наук - знаменательное событие, в ней в научно обоснованной форме повествуется о содержательной и многогранной жизни общенационального лидера, сути и историческом значении проводимой им борьбы, его месте и роли в современный период.

Академик Ариф Гашимов сообщил, что монография, выпущенная в свет в издательстве Elm, состоит из 5-ти глав: "Выдающийся государственный деятель Азербайджана мирового

масштаба", "Основоположник идеологии азербайджанства", "Великий покровитель и проводник науки и образования в Азербайджане", "Личность, оставившая глубокий след в литературе и культуре Азербайджана" и "Модель внешней политики Гейдара Алиева".

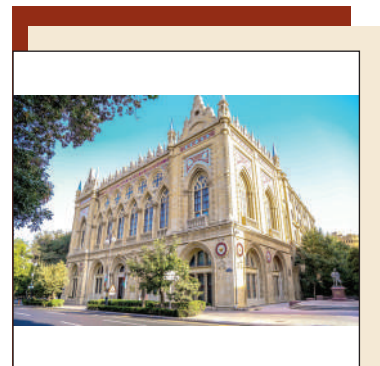
Первостепенная задача ученых

Кроме того, в издании нашли отражение фундаментальные статьи, в которых повествуется об исторических заслугах гениального лидера в развитии экономики, политики, науки, литературы, культуры, сохранении чистоты азербайджанского языка, развитии тюркского мира и т.д. Издание в Академии наук первого фундаментального монографического исследования, посвящённого основным сферам многогранной деятельности великого лидера - результат кропотливого труда наших учёных.

Далее выступили авторы монографии - академики Расим Алигулиев и Говхар Бахшалиева, членкор НАНА Эртегин Саламзаде, профессор Ильхам Мамедзаде, доктора философии по истории Джаби Бахрамов и по политическим наукам Сянан Гасанов, отметившие, что исследование жизни и деятельности гениального лидера, который своей многовекторной деятельностью оставил глубокий след в истории Азербайджана, спас наш народ и государство от многих бед и направил на путь развития и процветания, является первостепенной задачей наших учёных.

В заключительной речи академик Иса Габиббейли подчеркнул, что новая фундаментальная монография - совершенный образец того, как нужно изучать жизнь и деятельность Гейдара Алиева, в ней создан научный портрет великого лидера, ведь передача фактов о его жизни и деятельности последующим поколениям всегда находится в центре внимания наших учёных.

Руководитель НАНА отметил, что вопрос о возвращении к личностям - важная составляющая фундаментальных исследований в обновляемой академии: в годы советской власти проводилась целенаправленная политика предания забвению личностей, в результате чего не создавались научные труды, отражающие портреты выдающихся личностей Азербайджана. "Деятельность в данном направлении будет продолжаться и в дальнейшем", - заключил глава НАНА.

Коллектив Национальной академии наук Азербайджана выразил благодарность главе государства

стр. 10 ⇨

ЭкоМир-2024

стр. 10 ⇨

Академик Омар Эльдаров: "Первым зародилось, скорее всего, не слово, а искусство"

стр. 11 ⇨

The preparation issues for the 80th anniversary of ANAS were discussed at the Institute of History and Ethnology

page 12 ⇨

Коллектив Национальной академии наук Азербайджана выразил благодарность главе государства

Уважаемый господин Президент!

Ваше Распоряжение от 18 марта 2025 года о проведении 80-летия Национальной академии наук Азербайджана является ярким выражением высокой оценки, данной на государственном уровне заслугам ученых, посвятивших свою жизнь развитию науки и научной деятельности в нашей стране.

Это Распоряжение, имеющее важное историческое значение, отражает Ваше большое уважение к Национальной академии наук Азербайджана и ее коллективу. Празднование 80-летия Национальной академии наук станет отчетом азербайджанской науки перед нашим независимым государством.

За семьдесят лет существования академии ее юбилей отмечался всего три раза. Впервые в 1975 году 30-летие академии наук было проведено во Дворце Республики соответствующим Распоряжением руководителя советского Азербайджана Гейдара Алиева, и Академия была награждена орденом "Дружбы народов". На последующем историческом этапе по соответствующим распоряжениям и при участии Вашего превосходительства 60-летие Национальной академии наук в 2005 году и 70-летний юбилей Национальной академии наук в 2015 году были отмечены на государственном уровне.

Празднование юбилеев Национальной академии наук на государственном уровне, наряду с высокой оценкой деятельности Академии и наших ученых, способствовало также дальнейшему развитию азербайджанской науки.

Меры, вытекающие из Распоряжения, подписанного Вашим превосходительством о проведении 80-летнего юбилея академии, также ставят перед азербайджанской наукой задачу служить стратегии развития и национальным приоритетам нашего независимого го-

сударства, а также общечеловеческим научным идеалам на более высоком уровне в новую историческую эпоху.

Уважаемый господин Президент, коллектив Национальной академии наук Азербайджана выражает Вам глубокую признательность за большое внимание и заботу, проявленную к деятельности и развитию академии, которая является высшей государственной научной организацией нашей страны.

Наши ученые благодарны общенациональному лидеру нашего народа Гейдару Алиеву и Вашему превосходительству как Президенту Азербайджанской Республики, за сохранение и развитие азербайджанской науки в целом, в том числе Национальной академии наук.

Подписанное Вами в весьма знаменательный день для азербайджанского народа - Ахыр чершенбе 2025 года историческое Распоряжение подарило азербайджанским ученым и коллективу Национальной академии наук неповторимое чувство праздника.

Пользуясь случаем, от имени коллектива Национальной академии наук сердечно поздравляем Вас с праздниками Новруз и Рамазан, желаем Вам и членам Вашей семьи дальнейших успехов и крепкого здоровья.

Уважаемый господин Президент! Заверяем Вас, что коллектив Национальной академии наук Азербайджана как всегда будет тесно сплочен вокруг Вас и всецело поддерживать целенаправленную и успешную политику, которую Вы реализуете в нашей стране и в мировом масштабе.

С глубоким уважением,
коллектив Национальной Академии наук Азербайджана.
Азербайджанская Республика, город Баку.
President.az

ЭкоМир-2024

Престижная награда - показатель авторитета отечественной науки на международном уровне

Коллектив авторов под руководством вице-президента НАНА академика Ирады Гусейновой удостоен международной экологической премии "ЭкоМир-2024" в номинации "Экологически безопасные товары и продукты питания". Премия учреждена Российской академией естественных наук (РАЕН).

В церемонии вручения награды, которая состоялась в здании Президиума НАНА, приняли участие президент НАНА академик Иса Габибейли, вице-президент НАНА академик Ирада Гусейнова, завкафедрой Российского экономического университета имени Г.В.Плеханова профессор Рашад Курбанов.

Расширение международного сотрудничества

В своем выступлении глава НАНА сообщил, что в ноябре прошлого года в Азербайджане состоялась COP29, продемонстрировавшая миру активную роль республики в решении проблем, связанных с глобальными климатическими изменениями, в рамках конференции обсуждались вопросы предотвращения глобального потепления, ускорения перехода к зеленой энергетике, популяризации потенциала Каспийского региона в области зеленой энергетики, расширения международного сотрудничества в сфере возобновляемых источников энергии, что является наглядным показателем заботы нашего государства о буду-

щем процветании мира, защите окружающей среды и сохранении биоразнообразия.

По словам академика Габибейли, в 2024 году в рамках Года солидарности во имя зеленого мира в НАНА прошла череда мероприятий, связанных с защитой окружающей среды и сохранением биоразнообразия, были изданы многочисленные труды, реализованы мероприятия по экологическому просвещению, воспитанию ответственного и бережного отношения к природе.

За разработку концептуальной модели

В центре мероприятий, которые проводятся в Академии наук в данной сфере, продолжил далее руководитель НАНА, стоит академик Ирада Гусейнова, а премия "ЭкоМир-2024" является результатом кропотливого труда учёного, это очередной успех отечественной науки, показатель ее авторитета на международном уровне.

Профессор Рашад Курбанов рассказал о работах, которые были выполнены научно-исследовательской группой под руководством академика Ирады Гусейновой в связи с разработкой концептуальной модели механизма стрессоустойчивости, основанной на выявлении взаимодействия экспрессии ключевых генов, ответственных за засухоустойчивость пшеницы и метаболома. Он также подчеркнул, что Ирада Гусейнова снискала известность и своей деятельностью в области популяризации науки.

Получив престижную экологическую премию, Ирада ханым поблагодарила руководство РАЕН и организационный комитет конкурса.

Отметим, что в феврале текущего года при участии председателя оргкомитета "ЭкоМир-2024", первого вице-президента и главного ученого секретаря РАЕН профессора Лиды Владимировны Иваницкой состоялась онлайн-церемония вручения премии.

Председатель совета РЦНИ направил президенту НАНА поздравительное письмо

Председатель совета "Российского центра научной информации" (РЦНИ), член-корреспондент Российской академии наук (РАН) Владимир Квардаков направил президенту НАНА академику Исе Габибейли поздравительное письмо. В нем говорится:

"Уважаемый господин Габибейли!

Федеральное государственное бюджетное учреждение "Российский центр научной информации" поздравляет Вас, коллектив Национальной академии наук Азербайджана (НАНА) и всё научное сообщество Азербайджанской Республики со знаменательным юбилеем - 80-летием образования Академии и с Днём науки!

За эти годы Академия прошла много важных этапов развития, преобразовавшись из Азербайджанского отделения Закавказского филиала АН СССР и Азербайджанского филиала АН СССР в Академию наук Азербайджанской ССР, а затем - в Национальную академию наук Азербайджана.

НАНА - высший государственный орган, осуществляющий научную и научно-техническую политику, главный интеллектуальный и экспертный центр, обеспечивающий проведение и координацию научных исследований. Академия объединяет ведущие научные учреждения республики, играет важную роль в определении направлений и конкретных путей развития страны, формирует нужную ей современную систему генерации научных знаний и инноваций.

Академия вносит неоценимый вклад в подготовку высококвалифицированных научных кадров. Вовлекает в науку талантливую молодёжь, обеспечивая преемственность научных поколений, стабильное и динамичное развитие науки в Азербайджанской Республике.

Национальная академия наук Азербайджана оказывала и оказывает всемерную поддержку развитию науки и международной научной кооперации, укреплению научных связей, расширению сотрудничества учёных Азербайджанской Республики и Российской Федерации. Мы уверены, что плодотворное партнерство российских и азербайджанских учёных позволит отвечать на современные вызовы и успешно решать многочисленные научные задачи, стоящие перед нашими странами.

Желаем Вам и всему коллективу Академии дальнейшего развития и процветания, творческого вдохновения, новых впечатляющих успехов, достижения поставленных целей.

Крепкого здоровья, мира и благополучия!

С глубоким уважением,
председатель совета РЦНИ,
член-корреспондент РАН В.В.Квардаков".

Нация - источник гордости

Новая монография о Гейдаре Алиеве отражает суть концептуальных аспектов идеологии азербайджанства

"Гейдар Алиев и концептуальные аспекты идеологии азербайджанства". Под таким названием вышла в свет книга ведущего научного сотрудника отдела политического наследия Гейдара Алиева и философии азербайджанства Института философии и социологии НАНА Али Ибрагимова.

Книга является вторым изданием, подготовленным с некоторыми изменениями и дополнениями. Написана она на русском языке, а за ее основу взято первое издание книги, вышедшей на азербайджанском языке в 2018 году. Данная монография посвящена 100-летию общенационального лидера азербайджанского народа Гейдара Алиева и является результатом многолетних исследований, обобщений и систематизации теоретических положений по претворению в жизнь идеи азербайджанства, занимающей ведущую роль национальной идеологии нашей страны.

В книге также рассматриваются основные принципы идеологии азербайджанства, политические аспекты реализации толерантности народа через единую национальную идеологию.

Отметим, что издание состоит из двух глав ("Эволюция идеи Азербайджана" и "Феномен Гейдара Алиева в трансформации идеи азербайджанства в идеологию"), которые в свою очередь состоят из пяти параграфов, отражающих основную суть концептуальных аспектов идеологии азербайджанства.

Примечательным является то, что автором книги приводятся гениальные слова великого лидера Гейдара Алиева: "Для каждого человека национальная принадлежность является источником гордости. Я всегда гордился и сегодня горжусь тем, что я азербайджанец. Основной идеей независимого азербайджанского государства является идея азербайджанства. Каждый азербайджанец должен испытывать чувство гордости за свою национальную принадлежность, и мы должны обеспечивать жизнь азербайджанства - азербайджанского языка, культуры национально духовных ценностей, обычаев и традиций".

Научным советником монографии является доктор философских наук, профессор Абульгасан Аббасов, научным редактором - доктор философских наук профессор Аликрам Тагиев, редактором - научный сотрудник Орхан Наджафов. Рецензию на эту книгу, состоящую из 254 страниц, написали доктор философии по филологии, доцент Агасен Бадалзаде, доктор философских наук Зибя Агаева и доктор философии по политическим наукам, доцент Сянан Гасанов.

Новая монография Али Ибрагимова рассчитана на преподавателей вузов, средних школ, студентов, магистров, докторантов и широкого круга представителей интеллигенции.

Мамедага САРДАРОВ,
доктор философии по политическим наукам

Академик Омар Эльдаров: "Первым зародилось, скорее всего, не слово, а искусство"

Выдающийся скульптор, прекрасные работы которого украшают парки и улицы не только нашей Родины, но и ряда стран мира, народный художник и заслуженный деятель искусств Азербайджана, лауреат орденов "Шохрат", "Истиггал" и "Гейдар Алиев", и просто очень искренний и скромный человек академик Омар Эльдаров. Как отмечает президент НАНА академик Иса Габиббейли, Омар Эльдаров - это не просто художник-скульптор, это учёный-скульптор, поэт-скульптор. Образы и сюжетные композиции мастера содержат в себе суровый реализм, это "думающие" скульптуры, воплотившие в себе характерные черты той или иной эпохи.

- Уважаемый Омар муаллим, мы встречаемся с вами в преддверии 80-летнего юбилея Национальной академии наук Азербайджана, действительным членом которой вы являетесь. Расскажите, пожалуйста, об узах, которые связывают вас с Академией наук.

- Вы знаете, узы с конкретными людьми, скорее всего, потому что я не совсем учёный, я - творческий человек, скульптор. Насколько я знаю, Академия наук всегда имела отделение искусства, в котором были представлены выдающиеся деятели культуры и искусства, очень много сделавшие для нашего народа. Гениальный композитор Узеир Гаджибейли, известные архитекторы Микаил Усейнов и Садыг Дадашев были соучредителями Академии наук. Поэтому НАНА - родственная, очень близкая творческой интеллигенции организации, и я всегда себя очень комфортно чувствую при общении с деятелями науки. Без научных знаний трудно создавать великие произведения искусства.

Национальная академия наук Азербайджана - памятник отечественной науке.

- 27 марта 2024 года в честь Дня науки в НАНА состоялось торжественное мероприятие "День науки и наука Дня: гуманитарные исследования и искусственный интеллект". В рамках этого мероприятия была организована персональная выставка созданных вами произведений скульптуры. Как отметили тогда академик Иса Габиббейли, это была ваша первая персональная выставка. Как так получилось, что она была организована именно в НАНА? Это тоже символично и очень интересно.

- Наверное, здесь следует говорить о роли руководителя НАНА, так как это была целью его инициатива. Иса муаллим меня очень давно знает, очень хорошо относится и ко мне лично, и к моему творчеству. Думаю, указанное вами событие объясняется именно этим. Известно, что проходят персональные выставки художников, а не скульпторов. Идея выставки произведений скульптуры принадлежит Исе Габиббейли. На мой взгляд, получилось.

- В декабре 2022 года мне посчастливилось принимать участие на мероприятии в честь вашего 95-летия, которое прошло под председательством академика Исы Габиббейли в Институте литературы имени Низами Гянджеви НАНА. Это было очень тёплое, сердечное мероприятие! Мы все получили огромное удовольствие. Глава НАНА неоднократно посещал вашу мастерскую, вашему творчеству посвящены статьи академика "Neukol tarafiq sənətinin canlı əfsanəsi", "Əbəd

moğikan" и другие. Он даже отметил, что пишет книгу о вашем творчестве. Расскажите, пожалуйста, немного о сотрудничестве с академиком Исой Габиббейли. Смог ли академик раскрыть в своих статьях суть?

- Сотрудничество очень давнее, ещё со времен наших встреч в Нахчыване. Мы тогда очень много встречались, беседовали, и так получилось, что Иса муаллим - "болельщик" моего творчества, так получилось, мне в очередной раз повезло (смеётся). Поэтому он всё время уделяет мне внимание, приходит в мастерскую, делится своими мыслями, он меня почти опекает. Так как я очень возрастной, мне почти 100 лет, то я ему очень благодарен за такое сердечное отношение.

Что касается статей Исы муаллима, отмечу, что да, он смог раскрыть суть моих работ в своеобразной форме, ему принадлежат оригинальные мысли обо мне, которые до него никто не озвучивал. Однако, как и любая тема, если она вообще существенна, если тема содержательная, то её невозможно полностью раскрыть, её можно раскрывать и раскрывать. Я не претендую на это, но хорошая тема этим и интересна, что она глубока, к ней можно подходить с различных сторон. К сожалению, научных трудов о скульптуре очень мало, Иса муаллим постарался заполнить эту пустоту.

То, что Иса муаллим так интересуется моим творчеством, мне очень приятно, к тому же его труды значимы и для науки, и для скульптуры.

- Долгие годы вы возглавляли Азербайджанскую государственную академию художеств (АГАХ), это ваше детище, то есть напрямую руководили становлением профессиональных художников, скульпторов, графиков, дизайнеров и т.д. Рассказывают, что в академии царила искренняя, уважительная атмосфера между студентами и преподавателями, молодёжь чувствовала себя свободно, для студентов были созданы все условия для реализации идей. Такое редко встретишь в вузах, а ведь это очень важно для развития личности и профессиональных навыков. Как был создан этот вуз?

- Учреждение АГАХ состоялось благодаря великому лидеру Гейдару Алиеву. Когда он уезжал на лечение, на операцию, не будучи уверенным в её положительном исходе, как человек, отличавшийся большой самоотдачей, жертвующий своей жизнью во имя своего народа, думающий не о себе, а о будущем общества, он собрал всех, причём дважды. Первая встреча состоялась за закрытыми дверями, всем были даны указания, поручения, чтобы сфе-

ры, за которую ответственен тот или иной чиновник, развивались и процветали. А на следующий день была организована пресс-конференция, то есть через СМИ всё это было обнародовано. И вот на тех мероприятиях была решена судьба Академии художеств.

Дело в том, что сам Гейдар Алиевич мечтал быть художником, это была его мечта в школе - Да, известно, что он поступил на архитектурный факультет, и в целом Гейдар Алиев прекрасно знал искусство, заботился о деятелях культуры и искусства

- Да, это так. Гейдар Алиев приехал в молодости из Нахчывана в Баку и узнал, что нет подходящего вуза. Тогда он поступил на факультет, который близок к изобразительному искусству, и на архитектурном факультете проучился два года. Потом началась война, которая круто изменила судьбы многих, в том числе и нашего общенационального лидера. Но Гейдар Алиев прекрасно помнил о тех годах учёбы, и впоследствии делился воспоминаниями о своих педагогах. Он прекрасно всех знал, даже приходил на наши собрания.

Вообще, в его окружении было много деятелей искусства. Например, сын старшего брата Расим Алиев был первым заместителем, а затем - главным архитектором города Баку. Его старший брат Гусейн Алиев был народным художником Азербайджана. То есть его отношение к изобразительному искусству и к культуре в целом - это неслучайно, он очень любил эту сферу. Гейдар Алиев прекрасно разбирался в искусстве, имел порою очень нелестные суждения о том или ином деятеле, а иногда - наоборот, очень лестные. Он профессионально определял, кто есть кто на самом деле, это было врожденным качеством.

Вообще, с Нахчываном у меня связаны очень тёплые воспоминания. Я сам родился в Нахчыване, но не по паспорту. Все мои предки дербентские, после Шамилевских войн они приехали туда, их называли "атлылар" ("всадники") и осели в верхнем магале. Дербент - очень интересный, древний город, не зря его так называли, он отделял южную, в то время более развитую часть, от севера, где совершались набеги, разбой и т.д. Дербент окружён двумя стенами, идущими вглубь моря. А с этой стороны расположена цитадель, от которой кре-

необходимо развивать и углублять. Это принесёт большую пользу развитию и науки, и искусства.

- Есть ли среди выпускников Академии художеств и продолжателей вашей школы лица, связавшие свою жизнь и с наукой?

- Уверен, что есть. Не смогу назвать конкретные имена, но уверен, что есть, потому что искусствоведение, искусствоведение - это наука, причём серьёзная наука и очень важная. Ведь искусство, любой вид искусства, в том числе и изобразительное, отражает глубинные ощущения, состояние общества, можно сказать сам общественный строй.

Отмечу, что, как выяснилось, искусство родилось раньше всех других видов общественной деятельности. Об этом свидетельствуют древнейшие пещеры, в которых сохранились образцы первобытного искусства. Наскальные рисунки, прекрасно сохранившиеся внутри обнаруженных во Франции и Испании пещер (Ласко и Альтамира), явили нашему взору образцы деятельности древнего человека. Он что видел, то и изображал. Ведь почему самыми искренними рисунками считаются именно детские рисунки? Потому что ребёнок изображает то, что видит, без всяких примесей, ребёнок искренен. В изобразительном искусстве основополагающая черта - это искренность. И вот древний человек вышел из пещеры, увидел, например, тигра и изобразил, причём изображал он на стене при свете костра. Сейчас тоже все хорошие краски земляные, и тогда он использовал все возможности земли и этим расписывал стены. Из этого я делаю вывод, что первым зародилось, скорее всего, не слово, а искусство. Ещё в те времена, когда человек общался лишь звуками, он уже изображал на высочайшем уровне. Поэтому до нас дошли шедевры первобытного искусства.

- В своём выступлении на вышеупомянутом мероприятии в честь Дня науки вы отметили, что многие памятники и бюсты, возвышающиеся на Аллее почетного захоронения, - образцы вашего творчества, и с этой точки зрения Аллею почетного захоронения можно назвать вашей персональной выставкой под открытым небом

- Это в природе, может быть, единичный случай. Ведь как получилось, что я стал автором этих памятников? Это же не по моему желанию, не от меня зависит. Просто так получилось, что дети, жёны, потомки этих почётных персоналий обрашались ко мне. Однажды сын Сулеймана Рустама пришёл ко мне и сказал: "Я хочу, чтобы вы сделали памятник". И после этой работы другие тоже стали обращаться с подобными заказами. И таким образом получилась моя постоянная персональная выставка под открытым небом.

- Следующий вопрос об интеграции науки и образования. Какие связи были налажены между АГАХ и НАНА? Каким вы видите их будущее развитие?

- Думаю, они недостаточно глубокие. Как я уже отмечал, в Академии наук всегда функционировало отделение искусства. Соучредители НАНА, академики Микаил Усейнов, Садыг Дадашев - это были великие архитекторы, оставившие после себя огромное наследие. Микаил Алескеревич был удивительный человек, удивительно мягкий, очень интересный, по-настоящему интеллигентный человек. Садыг Алекперович был более импульсивным, пробынным. И тандем этих двух удивительных людей оставил после себя великие творения.

(продолжение следует)

Назмин ДЖАФАРОВА,
доктор философии
по искусствоведению НАНА

SCIENCE

Newspaper of the Presidium of the Azerbaijan National Academy of Sciences

Academician Isa Habibbeyli's article about Nobel laureate Han Kang published in Literaturnaya Gazeta

The article titled "Anlamağın ağır yükü" ("The Heavy Burden of Understanding") by Academician Isa Habibbeyli, President of ANAS, about "The Vegetarian," a novel by South Korean writer Han Kang, who was awarded the 2024 Nobel Prize in Literature, has been published in the April 2-8, 2025 issue of Literaturnaya Gazeta.

Литературная газета 22 ЛИТЕРАТУРА 2-8 апреля 2025 № 13 (1077) www.lgz.ru

Тяжкое бремя понимания

О романе лауреата Нобелевской премии – 2024 Хан Ган «Вегетарианка»

В свой время классик азербайджанской литературы, писатель-сатирик Дильшад Мамедкулиев использовал в одном из своих эссе выражение «анламаğın ağır yükü» (тяжкое бремя понимания), отразив таким образом свое отношение к глубинам разума в социальной сфере азербайджанского общества.

Отказ от необходимых средств поддержания жизни подается здесь как протест против нравственной одиночества.

И эта философская метафора, ставшая подлинным оплотом, вышла своеобразное продолжение в творчестве писателя Хан Ган. В своем эссе «Вегетарианка» Хан Ган рассуждает о проблеме выбора между животным и растительным питанием, рассуждая о ценности жизни и о том, что такое понимание. В целом азербайджанская художественная мысль трактует тяжкое бремя понимания на уровне таких базисных понятий, как индивидуальность и время, преемственность и неопределенность. Надо признать, что столь сложное понятие часто использовалось в различных литературных и в русской, и в европейской литературе XIX, начала XX в.

The article analyzes Han Kang's works in comparison with Azerbaijani literature and discusses "The Vegetarian" as one of the significant literary events of contemporary world literature.

Academician Isa Habibbeyli's article "The Heavy Burden of Understanding", published in Literaturnaya Gazeta, was first introduced to readers in Azerbaijan under the title "Anlamağ dərindən mahiyyəti" in "Ədəbiyyat qəzeti" (literal translation: "Literature newspaper").

The preparation issues for the 80th anniversary of ANAS were discussed at the Institute of History and Ethnology

On April 2, an event was held at the A.A. Bakikhanov Institute of History and Ethnology of ANAS in connection with the tasks arising from the order of the President of the Republic of Azerbaijan, Ilham Aliyev on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences" as well as the work carried out and ongoing research.

At the event, the Director of the Institute of History and Ethnology, Doctor of Historical Sciences, Professor Karim Shukurov, drew attention to the provisions outlined in the order and provided information about the work carried out in the fields of history and ethnology, as well as the plans ahead.

The discussions were held on historical and ethnological research, upcoming articles and books, events to be organized in connection with the 80th anniversary of ANAS and the 90th anniversary of the institute. Relevant instructions were given accordingly.

The Order of President Ilham Aliyev regarding the 80th anniversary of ANAS is a reflection of the high value given to Azerbaijani science

A special meeting of the Presidium of ANAS was held on March 19. The event was attended by the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli, members of the Presidium, heads of departments of the Presidium's administration, directors of scientific institutions and organizations, as well as other relevant officials.

In his opening speech, the President of ANAS, Academician Isa Habibbeyli said that the special meeting of the Presidium of ANAS was dedicated to the tasks ahead in connection with the implementation of the Order of the President of the Republic of Azerbaijan dated March 18, 2025, on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences".

The head of ANAS underlined that Ilakhir Charshanba (the last of the four festive Tuesdays before Novruz holiday) was celebrated in our country on March 18, and the Order by President Ilham Aliyev on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences" raised the festive mood of ANAS employees who have dedicated their lives to science. It was received with great joy and gratitude by our scientists. This significant state document is a reflection of the highest esteem given to Azerbaijani science, the Academy, and its scientists. The Presidential order is a high recognition of the services of our distinguished scientists who contributed to the development of the Azerbaijani state, the ideology of Azerbaijanism, the training of national personnel, and created scientific schools. This also expresses the supreme value and respect for the present and future development of the Academy, which has undergone an 80-year glorious path of development.

Academician Isa Habibbeyli pointed out that in its 80-year history, the anniversaries of the Academy of Sciences have been celebrated only three times. The

first celebration took place in 1975, when, thanks to the initiative and care of the Great Leader Heydar Aliyev, the 30th anniversary of the Academy was marked. The 60th and 70th anniversaries of ANAS were celebrated at the state level in 2005 and 2015, respectively, through the relevant orders of President Ilham Aliyev. By the order of President Ilham Aliyev dated March 18, 2025 the 80th anniversary of the Academy will be marked and its celebration is particularly significant during a period when Azerbaijan fully restored its territorial integrity and state sovereignty.

It was noted that the celebration of the 80th anniversary of ANAS jointly with the Ministry of Science and Education of the Republic of Azerbaijan will contribute to further expanding the integration of science and education in the new historical period.

The President of ANAS said that within the framework of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences, events will be held in Baku, in the regions where the scientific divisions and centers of ANAS operate, as well as in brotherly Turkiye and the Academies of Sciences of the Turkic states of Central Asia. He mentioned that the honorable historical path of Azerbaijani science will be introduced to the new generation and the world. More than 20 fundamental monographic works, bibliographic books will be published, including books that will promote the Academy in foreign countries, reflecting the development path of ANAS.

At the end of his speech, Academician Isa Habibbeyli expressed his deep gratitude to the head of state on behalf of the Academy's large staff, the Presidium of ANAS, and himself, for the significant historical Order on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences". He emphasized that Azerbaijani scientists will continue to unite closely around President Ilham Aliyev, support his domestic and

foreign policy, and confidently continue their scientific activities for the development of the state and the protection of national interests.

Then, the Vice-President of ANAS, Academician Irada Huseynova, announced the Order of the President of the Republic of Azerbaijan dated March 18, 2025, on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences".

Later, Vice Presidents of ANAS, Academician Rasim Aliguliyev, Academician Irada Huseynova, Academician Gavhar Bakhshaliyeva as well as Academic-Secretary Academician Arif Hashimov, Corresponding member of ANAS Gurban Yetirmishli, Professor Karim Shukurov, PhD in History Farhad Guliyev, and PhD in Philology Hikmat Guliyev made speeches regarding the Presidential Order. They emphasized that the Order of the President on the "Celebration of the 80th anniversary of the Azerbaijan National Academy of Sciences" is a historic event, and is the highest value given to Azerbaijani science, our scientists, and the country's intellectuals.

It was also mentioned that the reforms and modernization carried out in the Academy over the past three years have had a significant impact on restoring the National Academy of Sciences' prestige in society and advancing Azerbaijani science in the direction of Azerbaijanism.

Following the speeches, a letter of gratitude was addressed to President Ilham Aliyev on behalf of the large staff of ANAS. The letter was read by the head of the department of the Presidium administration of ANAS, PhD in Philology Asmar Aliyeva.

Concluding the event, Academician Isa Habibbeyli once again expressed his gratitude to the head of state on behalf of Azerbaijani scientists for the historic document and congratulated the Academy staff on the upcoming Novruz holiday and the 27th of March-Science Day.

Редакционная коллегия:

Иса Габиббейли, Дильгам Тагиев, Ибрагим Гулиев, Наргиз Пашаева, Расим Алигулиев, Тофик Нагиев, Ирада Гусейнова, Говхар Бахшалиева, Ариф Гашимов, Джамиль Алиев, Исмаил Гаджиев, Фуад Алиев

Главный редактор: Агагусейн Шукюров

Адрес: Баку, AZ 1001, ул.Истиглалийят, 30, Президиум НАНА e-mail: elm.nauka.gazet@gmail.com

Мнение авторов может не совпадать с мнением редакции.

Тираж: 2000